Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нэй гарана | № 63 (17786) | 1988 оной мартын 16, среда | Сэн 3 мүн.

М. С. ГОРБАЧЁВ БЕЛГРАД ЕРЭБЭ

...артын 15. Со... талаар дүй... абалсаха, хо... бохы ажалаар... шэнэ, үнэ... ные согсолхо, ...й ба уласхоо... ...й байдалай ту... ...змсэлэй зорил... ...ын хэлсэхэ гээ... ...хүтэлбэрилэг... Горбачевой хэ... ...й гол зорил... Эдэ бүгэдэ... ...ниитэ хүн зо... ...охэор татана. ...оллективүүдшье... ...ни. Гоноральна ...ушэхэ бэлэд... ...гү, али Мур... ...гү, али Берлин, ...Москва хотонуу... ...тэрэ хүдэлмэ... ...тэрэ ньаянайл табигдаһан сербо-хорват хэлэн дээрэ барлагдаһан М. С. Горбачевой «Хубилган шэнэдхэлгэ, манай орон дотор ба бухы дэлхэй дээрэ шэнээр бодомжолго» гэһэн ном, статьянуудайнь ба хэлэһэн үгэнүүдэйнь согсолбори ехэ мэдээжэ болоод байна.

Нютагай сагаар 13 час. Белградай аэропорт дээрэ СССР-эй ба СФРЮ-гэй Гүрэнэй туугуд намилзуулагданхай. Хүндэтэ харуулай гвардеецүүд жэгдэ жагсаалда зогсоно. Дэлхэйн түрүү агентствэнүүдэй, газетэнүүд болон журналнуудай, теле- ба радиокомпанинуудай олон тоото журналистнууд эндэ сугларанхай.

Уулзалгын баяр ёһололой болохо газар тээшэ ИЛ-62 түхэлэй совет авиалайнер дүтэлнэ.

Самоледһоо бууха гэшхүүрэй дэргэдэ СФРЮ-гэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. Мойсов һамгантаяа, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. Крунич һамгантаяа М. С. Горбачевые болон тэрэнэй һамгые үнэн зүрхэнһөө угтажа амаршалба.

Артиллерийскэ салюдай суряан аэродром дээгүүр хэдэн дахин зэдэлнэ.

Сэрэгэй оркестр СССР-эй ба СФРЮ-гэй Гүрэнэй гимнүүдые гүйсэдхэнэ. Уулзалгын баяр ёһололой һүүлдэ Югославиин Арадай армиин гвардиин батальон — хүндэтэ харуул ябажа үнгэрнэ.

Удаань Сагаан байшанда М. С. Горбачев Л. Мойсов Б. Крунич хоёртой ойро зуура хөөрэлдөө.

Удын һүүлээр М. С. Горбачев Белград шадархи Авала хада дээрэ Танигдаагүй баатарта зорюулагдаһан хүшөө ошожо хараба.

Фашис булимтарагшадһаа Югославиин ниислэлэй сүлөөлэгдэһоор 20 жэлэй ойдо хабаадахаяа Белград ошожо ябаад, Авала хада дээрэ авиационно аюулда хосорһон совет сэрэгэй начальнигуудта бодхоогдоһон хүшөө Генеральна секретарь баһал ошожо хараа.

Фашис булимтарагшадһаа Белградые сүлөөлхын түлөө ами наһаяа үгэһэн совет ба югослав сэрэгшэдэй дурасхаалай хүүртэ совет хүтэлбэрилэгшэ баһал хүрэһэн байна.

Дурасхаалай комплексоор, хүшөөнүүдээр ябахадаа, М. С. Горбачев веногуудые, сэсэгүүдые табиба. Хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ гараа табиһан байна.

СФРЮ-гэй Федерациин палатада КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев болон СФРЮ-гэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Лазар Мойсов хоёрой хоорондо хөөрэлдөөнүүд эхилээ. СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй Түрүүлэгшэ Бошко Крунич тэрээнэдэ хабаадалсаа.

Социалис байгуулалтын, хоёр талын харилсаануудай ба дэлхэйн политикын олохон асуудалнуудаар тэдэнэр һанамжануудаа хэлсэнэ.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКЫН ПАРТИЙНО-АЖАХЫН ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН ТУХАЙ ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Республикын партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан үсэгэлдэр Улаан-Удэдэ боложо үнгэрбэ. «2000 он хүрэтэрхи үедэ Алас-Дурна зүгэй экономическа районой, Буряадай АССР-эй болон Шэтын областиин үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые комплексноор хүгжөөхэ удаан болзорой гүрэнэй программые бэелүүлхэ талаар республикын партийна, совет болон ажахын органуудай зорилгонуудгэһэн асуудал энэ суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ С. Н. Булдаев энэ асуудалаар элидхэл хэһэн байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ «Бурятэнерго» РЭУ-гэй эрхилэгшэ Г. О. Борисов, Баргажанай леспромхозой модо бэлэдхэгшэдэй бригадын бригадир В. И. Тормозов, Улаан-Удын авиационно заводой директор Ю. Н. Кравцов, Главбурятстройн начальник С. М. Антонов, КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Карпов, КПСС-эй Улаан-Удын горкомой секретарь А. С. Коренев, республикын Госагропромой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. М. Пуховской, Буряадай АССР-эй профсоюзуудай советэй секретарь С. А. Тимин. КПСС-эй Хойто-Байгалай горкомой нэгэдэхи секретарь В. А. Никуличских, республикын гэр байрын-коммунальна ажахын министр Г. Ф. Соловьев гэгшэд хабаадаба.

КПСС-эй областной комитедэй нэгэдэхи секретарь нүхэр А. М. Беляков суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

Зүбшэгдэһэн асуудалаар партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан тогтоол баталан абаба.

КПСС-эй ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕДТЭ

КПСС-эй обкомдо мартын 14-дэ зүблөөн болобо. Зүблөөн дээрэ партийна журам бэхижүүлхэ, эрилтэ шангадхаха, КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые хэлбэришэгүйгөөр сахин баримталха, партийн гэшүүнэй арюун сэбэр, үнэн сэхэ шэг шарайн түлөө тэмсэхэ талаар КПСС-эй городской болон районно комитедүүдэй, тэдэнэй партийна комиссинуудай, партийна эхин организацинуудай ябуулдаг хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэгдөө.

Зүблөөндэ КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүд, КПСС-эй горкомуудай болон райкомуудай нэгэдэхи секретарьнар, партийна комиссинуудай түрүүлэгшэнэр, партийна комитедүүдэй эмхидхэлэй таһагуудые даагшанар, республикын министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаһан байна.

Зүблөөндэ хабаадагшадай урда КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна Хиналтын Комитедэй гэшүүн нүхэр П. Г. Макеева үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи КПК-гай инструктор нүхэр С. Ф. Сорокин зүблөөндэ хабаадалсаа.

ХЭСОЮЗНА XIX ПАРТИИНА КОНФЕРЕНЦИИН ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ИАЛИС МҮРЫСӨӨН АЖАЛША КОЛЛЕКТИВҮҮДТЭ ҮРГЭДЭНЭ

...АЛАГШАД ...ЖАЛТАТАЙ

...XIX партконфо... ...ажалаар угта... ...соогоо түрүүлэн ...охойн модоной ... комбинадай ...лектив үдэрһөө ...ийнгаа даабари ...ҮҮргэжэ байна. ...ын комбинадай ...ооной ажал ...ниирхоодомной, ...тарь П. Ф. Па... ...ҮҮгэн гаргадаг ...продукци ашадаг ...ович Сысоевой ...ада ошожо; хөө... ...дурадхаба.

...гол һалбариин ...ҮҮдэг цехэй ха... ...даһан түмэр хар... ...эн ошоходоо, ...ашаажа байһан ...5 хубүүдэй сү... ...ажэ байхые обор... ...дэһэн продукци ...ериие эрхилдэг ...Михайлович Бур... ...шэдэй бригадын ...ой тобшохоноор ...ба:

...комбинат бүтээһэн ...он түлэб Алас... ...приятинуудта, мүн ...ҮҮда Азиин рес... ...эльгээхэнээ гад... ...аа барилгын эм... ...аана. Василий Сы... ...мида алба хэһэ... ...ванай цехтэ ашаа ...ргада худэлжэ ...он жэл болобо. ...бүрэ хубүүн. Бу... ...ийн шанартай... ...ай, урагшаа һа... ...ҮҮхэндэ туһалха ...адань суглаа хү... ...ынь бригадираар ...ийнө. Халаанай ...ын гэшүүд 145 ...коолоор хэгдэ... ...хэ даабаритай ...120—125 про... ...гэжэ, социалис ...ҮҮлүүлжэ ябагша... ...ородог. Бригада... ...түлэб болэн ...ондо ашажа ...Тимэһээ тэдэнэй ...дэхэ, оньһожо... ...ргаг. Нэ... ...калин гэр бүлэдоо ...ажалай үдэр бу... ...болгоомжотойгоор ...олонхойби. Ха... ...ада хүн бүхэн 14,5 кубометр ашаха даабаритай һаа, энэнээ 16 кубометртэ хүргэнэ. Мүнөөдэр 3 вагондо ДСП ашажа ябуулхаар бригадамнай хараална. Үдэ болотор хоёрыень бэлэн болгохобди.

— Бригадынтнай ямар хүбүүд шуумар һайнаар хүдэлнэб, хэдыень онсо тэмдэглэмээр бэ, — гэһэн манай асуудалда нүхэр Сысоев иимэ харюу үгэбэ:

— Зан абаряараашье тааруушаг хубүүд сугларжа, нэгэ бригада болонхойбди. Элдэб шалтаг олоод, ажалаа хойшо татаха хүн манай дунда үгы. Тиимэһээ хараалһанаа заатагүй дүүргэхын тула гэшүүн бүхэн оролдосотойгоор хүдэлдэг болонхой. Бригада соohоо хэн нэгыень онсо тэмдэглэхэ хэрэг гараханьегүй хаш. Зүгөөр олон жэлэй туршада энэ хүндэ хүдэлмэридэ ажаллагшадай тоодо Петр Васильевич Перевалов, Сергей Ермолаевич Медведев гэгшэд ороно. Залуушуул соohоо Шикар Халилов, Эльданез Мусаев хоёр мантай жэл шахуу хүдэлжэ байбашье, дүршэлтэй хубүүдһээ зааханаршье гээгдэнгүйгөөр хүдэлхые оролдодог ёһотойл шииираг хубүүд юм. Үнгэрһэн февраль һарада хубүүднай арадай ажахыда 89 вагон ябуулжа, түсэбөө 156 процентдэ хүргэжэ шадаа.

Бригадиртай хэдэн үгэ андалдан хөөрэлдэхэ үедэ ашаа зөөдэг түхеэрэлгээр тусхай ендэр дээрэ асарагдаһан хоёр зуу гаран хабтагар томо ДСП-нь хайлаһан мэтээр бага болошоһон байба. Хоёр шииираг хубүүд хошоод хабтаһа эрмэг дээрэнь бодхоомсоороо гүйдэлөөр шахуу вагон соо түлхижэ оруулаад, шумууһан түргөөр яб...лаад орхино. Хабтагар ехэ ДСП гээшые хоёр хахад метр үндэртэйгөөр ябталха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. Хажуу талаһаа ажаглан хараха...да энэ бригадада ёһотойл сүлхэ шамбай хубүүд хүдэлдэг байна гээд һанагдаа нэн.

Бүхэсоюзна 19-дэхи партконференциие ажалай бэлэгүүдээр угтаха хүдэлөөндэ түрүүшын үдэрһөө эршэмтэйгээр хабаадажа байһан Сысоевой даадаг бригадын гэшүүд хэлэһэн үгээ бодото дээрэнь гүйсэд бэелүүлхээр зоригжонхой хүдэлнэ. Партконференциин нээгдэхэ үдэр түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабари сум дүүргэхэ гэхэ гү, али бүхыдөө 113300 кубометр ДСП ашажа, оронойнгоо арадай ажахын барилгын эмхинүүдтэ ябуулха гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхэ гүйсэд арга боломжотой байһанда Василий Петрович Сысоевой бригадада гүйсэд этигэмээр. Урда жэлэй дутагдалнуудһаа болохотой тобшолол хэжэ, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ хэрэггэ тус бригада үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада горитой хүдэлмэри ябуулжа шадаһан байна. Өөһэдыгөө өөһэдынгөө олоһон мүнгэн зөөреэр гүйсэд хангаха аргада предприятиингаа ороһон харюусалгатай энэ үедэ энэ багахан коллективэй бултанда жэшээ харуулмаар хүдэлжэ байһанда баясамаар байгаа һэн.

Д. ХУБИТУЕВ.

Улаан-Удын судна бүтээлгын заводто арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшүүл олон юм. Тус предприятиин хабсаралгын цехтэ Илья Варламович Карбаиновай хүтэлбэрилдэг бригада завод дотор дэллгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ шалгаржа гараа һэн. Энэ түрүү бригадада дүй дүршэлтэй болоһон 16 хүн хүдэлдэг юм. Бүхэсоюзна XIX партконференциие нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, тэдэнэр байгша оной түрүүшын хоёр һарын түсэбтэ даабариие амжалтатай дүүргэһэн байна.

Хабсаралгын цехтэ коммунист Александр Борисович Разумовой даадаг участок бүтээсэ ехэтэй ажалааraa завод соогоо мэдээжэ болонхой. Залуу мастер Зүүн Сибириин технологическа институт дүүргэжэ, эндэ хүдэлхэеэ ерэһэн. Тус участогай слесарь-хабсаргагшад Олег Будаев, Андрей Ветров гэгшэд халаанай даабариие урагшатай дүүргэнэ.

Судна хабсаргагша Павел Павлуцкий 13 жэлэй туршада эндэ хүдэлжэ ябана. Цехэй түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн Павел Анатольевич байгша оной май һарын тоосоогоор хүдэлжэ байна.

— Манай цехтэ минии хани нүхэр Людмила, Анатолий Ермолаевич эсэгэмни хүдэлдэг юм. Мүнөө хэдэн залуу хубүүдые хүдэлмэридэнь дадхаан һүрганаб. Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй түсэб болзорһоонь һараар урид дүүргэхэ уялга абаа һэм. Энэ үүсхэлые дэмжэжэ, цехэй хүдэлмэришэд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа,— гэжэ хабсаргагша Павел Павлуцкий хөөрэнэ.

Мүнөө хабсаралгын цехэй коллектив абаһан уялгаяа саг соонь дүүргэхын тула бүхы нөөсэ, арга боломжонуудаа элсүүлэн, үрэ бүтээсэтэйгээр ажаллажа байнхай.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Слесарь-хабсаргагшад Олег Будаев, Андрей Ветров; 2. Судна-хабсаргагша Павел Павлуцкий.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

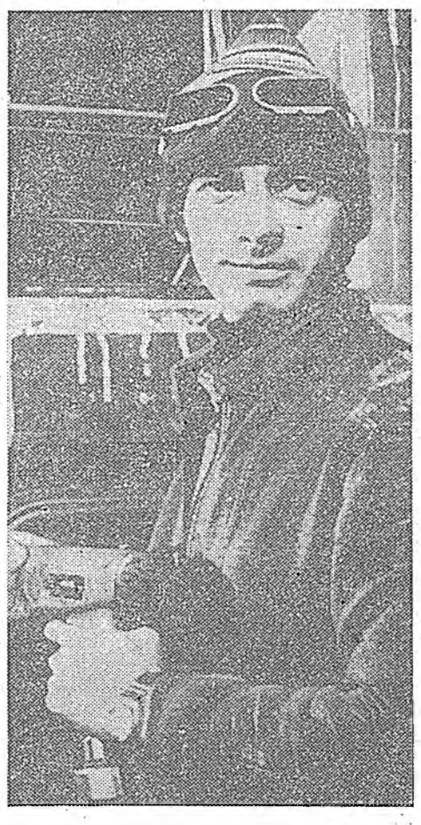

ШАДАЖА ШАХАҺАНАЙ ҮРЭ

Бага гаргашатайгаар һайн шанартай продукци ехээр үйлэдбэрилжэ бэлэдхэхэ тэмсэлдэ оролсожо, олон ондоо онол арганнуудые шадамараар туршажа хэрэглэдэг Кабанскын районой Байгалай ОПХ-гай үхэршэд һүүлэй үедэ горитойхон амжалта туйлана. Тусхайлбал, дурсагдагша ажахы гүрэндэ малай тарган мяха тушааха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоо холо уридшалаа. Һүүлэй дүнгөөр тус ажахыһаа 1200 центнер мяхан тушаагдаад байна. ОПХ-гай үхэршэд кварталай дүүрэтэр, бэлэдхэлэй пунктда 400 центнерһээ бага бэшэ шэгнүүртэй мал тушаахаар хараална.

Ажахын мал шахан таргалуулха гүүртэ Нюкскэ отделенидэ байгуулагданхай юм. Унинэй үхэршэн К. Г. Карнышевай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд үүсэлэгдэхэ үхэрнүүдые ёһотой промышленна аргаар шахажа таргалуулна. Эндэ малайнь байра һэльбэн шэнэлэгдэжэ, досоохи бухы тухеэрэлгэнүүдынь мүнөөнэй эрилтын ёһоор хэгдэнхэй.

Ажалаа хамтын подрядай гуримаар эмхидхэһэн тус бригадын гэшүүд Г. Ананин, Н. Пьяников, С. Бурлаков, В. Дорохов, Д. Дорохов, К. Ананин, А. Дарохов гэгшэд мал шахажа таргалуулха хүдэлмэреэ технологическа, мүн тогтоогдомол саг болзор соо зоотехническэ бухы эрилтын ёһоор бүтээнэ. Эндэ үхэрнүүд шахагдажа, шэгнүүрээ хусэхэдөө, заабол тушаагдана. Нёдондо үхэршэд мал бухэнэйнгөө шэгнүүрые хоногой 650 граммаар нэмээхэ түсэбөө 700 граммда хүргэһэнэй ашаар 370 мянган тухэригэй сэбэр олзо оруулаа һэн. Эндэ мал бухэниинь 1384 тухэриг 86 мүнгэнэй сэнтэйгээр тушаагдаһан байна.

Үнгэрһэн һарада мяханай комбинадта абаашагдахаар шахагдаһан малынь һайнаар таргалһан байгаа. Тусхайлбал, байгша оной эхинһээ гүрэндэ 116 үхэр тушаахадаа, тус бүхэниинь 507 килограмм шэгнүүртэйгээр эльгээгээ. Март һарада эндэхи үхэршэд 70 үхэр гүрэндэ тушаахаар бэлдэнэ. Эндэхи малшад эдэ үхэрнүүдэйнгээ туд бүриин шэгнүүрые 500 килограммда хүргэхөөр бухы арга шадабаряа элсүүлнэ.

М. ШАГДАРОВА.

СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАДАЙ БРИГАДАДА

Партиин Бүхэсоюзна XIX конференциин нээгдэхэ үдэр — июниин 28-да «Түсэбтэ табан жэлэйнгээ гурбан жэлэй даабари дүүргэхэ» гэһэн эдэбхи үүсхэл «Востсибуголь» нэгэдэлдэ үшөө нёдондо намар гараа бэлэй. Иимэ үүсхэлтэйгээр КПСС-эй XXVII съездын делегат Анатолий Кузьмич Шевченкын хүтэлбэрилдэг Холбоолжоной шулуун нүүрһэнэй уурхайн экскаваторщигуудай бригада нэгэдэлэйнгээ ажалша коллективүүдтэ хандаһан байгаа. Буряад орон соо мэдээжэ коллективэй эдэбхи үүсхэлые Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай шахтёрнууд, экскаваторщигууд, горнягууд дэмжэнэн байна.

Хабарай түрүүшын һарын эхиндэ ажалай ээлжээтэ илалта туйлаһан тухайгаа съездын делегадай бригада элидхэбэ. Түсэбтэ табан жэлэй гурбан жэлэй даабаряар 3783 мянган кубометр газар малтаха байһан аад, үндэр бүтээсэтэй ажалай ашаар болзорһоо урид хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ ха юм.

С. ДАМДИНОВ,
манай штатнабэшэ корр.

БАРИЛГЫН ЭРШЫЕ ШАНГАДХАХА

Партиин обкомой бюрогой заседани дээрэ республика дотор социально-соёлой, ажаһуудалай объектнүүдые барилгын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Заседанида КПСС-эй горкомуудай, райкомуудай нэгэдэхи секретарьнар, горрайгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр, барилгын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаа.

Партиин обкомой секретарь Ф. В. Ходаковский энэ асуудалаар элидхэл хэхэдээ, барилгын гол подразделенинүүдэй хүдэлмэриие шэнжэлбэ. 1987 оной дүнгүүд 1986 оной-хитой сасуулагдаһан, мүн байгша оной хоёр һарын хугасаадахи ажал, хэрэгүүд тушаа тобшолол хэгдэнэн байна. Социально-соёлой, гэр байрын объектнүүдые барилгада зарим тэды һайн хубилалтануд болобошье, мүнөө үеын эрилтын хэмжээгээр үрэ дүнгүүд үшөө хангалтагүй байна гэжэ нүхэр Ходаковский тэмдэглээд, гол шалтагаануудыень заагаа. Стройбанктай, Бурятснабсбыдтэй харилсаа һайжаруулха, ерэхэ жэлһээ гүрэнэй тушаан абалгын гуримда орохоор эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха асуудалнуудта анхарха хэрэгтэй.

Хэрбээ 1987 ондо гэр байра ашаглалгада тушааха түсэб дүүргэгдэһэншье һаа, һургуулинуудые, хүүгэдэй саадуудые хэрэглэмжэдэ дамжуулха түсэб ороойдоол 64, харин медицинын объектнүүдые бариха түсэб 56 процент бэелүүлэгдэһэн байна. Мүнөө жэлдэ иимэ ушар байдалай дабтагдахагүйн, гол фонднуудые ашаглалгада сум оруулхын тула хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ шухала гэжэ хэлэгдэбэ.

«Бурятскагропромстрой» нэгэдэлэй начальник Д. Ш. Шагдаров, проектно-барилгын «Бурятгражданстрой» нэгэдэлэй начальник В. А. Жигимонт, Улаан-Удын городской Советдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо В. Л. Думнов, Северобайкальскын городской Советдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. А. Бодров, республикын Госпланай түрүүлэгшэ Л. П. Табалаев гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаа.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляков зүблөөнэй түгэсхэлдэ үгэ хэлэхэдээ, социально-соёлой, ажаһуудалай объектнүүдые барихa түсэбүүд заатагүй дүүргэгдэхэ ёһотой гээд онсолон тэмдэглээ.

БАРУУН ҺОРЮУРТА, ЛАМАТХААНАЙ НУГАДА

Репортаж

Дэрээнэй совхозой ахалагша хонишон С. Д. Цыремпиловагай отара Ламатхаанай нугада үбэлжэдэг. Урдань эндэ хонишодой байра байгаагүй юм. Иигэжэ зургаан жэлэй саада тээ һалхи шуурганда үлеэгдэдэггүй энэ нэмэри газарта хонидой байра түхеэрэгдэһэн байна.

— Ехэл тухашаруу сагтамнай ерэбэт. Түл абалгамнай түлэг дундаа ябажа байна, — гэжэ ахалагша хонишон Сэсэг Дармаевна маниие угтахадаа хэлэнэ.

Отара дээрэ 610 эхэ хонид тоологдоно. Намартаа тэдэнэйнгээ 450-ииень үрэжүүлһэн байна. Энэ хүдэлмэриие үнинэй хонишон С. Ц. Нимаева бэелүүлээ.

— Юундэ бухы хонидоо үрэжүүлээгүй һэмта?

— Отарымнай хонид энэ жэлдэ түрүүшынхиеэ хурьгалжа байна. Тиимэһээ бидэ бага бэетэй хонидоо үрэжүүлээгүйбди. Тэдэнһээ ямар хурьгадай абтахань мэдээжэ ха юм, — гэжэ ахалагша хонишон харюусана.

Эндэ даб дээрэ 400 гаран хурьгад абтанхай. Тэдэнь бултадаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Түрүүшынхиеэ хурьгалһан хонидһоо олон түл абаха гээшэмнай тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа гэжэ хэнэйшье мэдэхээр. Тиигэбэшье эндэхи хонишод, хурьгашад абаһан түлөө гарзалуулхагүйн тула али бухы аргаараа оролдонод. Тэдэнэр бултадаа дүршэл шадабаритай хонишод юм. Жэшээлхэдэ, хонишон С. Ц. Нимаева энэ ажалда 25 жэлэй туршада хүдэлхэ зуураа нилээд ехэ дүршэл шадабаритай болонхой. Тиихэдэ Ц. Ц. Цыдыпова — 21, Ц. Р. Дырчиков — 15 жэлэй туршада хонишодоор ажаллаһан хүнүүд юм.

— Отарынгаа хонидые үшөө хурьгад байхадань даажа абаһан байнаб. Тэрээнһээ хойшо хоёр жэлэй туршада харууһалжа, мүнөө түрүүшынхеэ хурьгалуулжа байнабди. Яһала һайн хонид болоо. Эдэ жэлнүүдтэ хэды ган гасуурай болоошье һаань, хониднай тэжээлээр нэгшье дуталдаагүй. Нёдондо зуһаг хониднай баһал һайнаар үбэлжөө һэн. Иигэжэ бидэ түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэжэ, жэлэй эсэсэй дүнгүүдээр 600 тухэриг нэмэлтэ мүнгэ абаһан байнабди, — гэжэ Сэсэг Дармаевна хөөрэнэ.

Бидэ хонишодтой хамта хони, хурьгадай байрада орожо, отарын байдалтайнь танилсабабди. Һайнаар дулаалагдаһан байра дотор түхеэрэгдэһэн олон тоотэ хаамагууд соо саб сагаахан хурьгад дэбхэрэлдэнэ. Хурьгадай байха таһалгахануд газарһаа нэгэ бага дээрэ үргэгдэжэ зохёогдоһон шалатай. Эндэ һая гараһан хурьгад байлгагдана. Хурьгадай хаамагүүд соо — дабһан, хөө, уһан, һайхан үбһэн, холимог тэжээл. Бэлэ болоһон хурьгад эдэ тэжээлнүүдые шэмхэлэн эдинэд.

— Хурамхаанай ветлабораториһоо микро-макро бодосуудаар хэгдэһэн тусхай брикедүүдые асардаг байгаа. Үглөө, нүгөөдэрһөө эльгээхэ аабза, — гэжэ хонишон С. Ц. Нимаева найдалаа мэдүүлнэ.

Эндэ түл абалга эдэ үдэрнүүдтэ дүүрэхэнь. Мүнөө отара дээрэ сүүдхэдээ арбаад хонин хурьгална.

— Зарим үдэрнүүдтэ бидэ сүүдхэдээ 30—37 хурьга абадаг байгаабди. Һүниндөө ээлжээгээр хүдэлжэ гараабди. Үнгэрһэн һүни минии ээлжээндэ зургаан хонин хурьгалаа, — гэжэ хурьгашан Ц. Ц. Цыдыпова хэлэбэ.

— Буряад зоной хэлэдэгээр үбэлжэлгэмнай февраль һарада хахадладаг ха юм. Ногооной гарахань үшөө холохон байна даа. Энэ жэлдэ хонин бүридэ 90 килограмм үбһэн хүртэбэ. Тиихэдэ хонин бүридэ талха таряанай зүйлнүүдые 300 грамм эдюулнэбди. Тэжээлээ яһала гамтайгаар гаргашалхые оролдонобди. Үшөө 200-гаад центнер болохо гурбан сомоо үбһэтэйбди, — гэжэ ахалагша хонишоной нүхэр Н. Б. Бадмаев хэлэнэ.

Нам Бадмаевич пенсидэ гарабашье, хонишодто туһалалсаһаар.

Хонишодто нүүдэл наймаан хүрэжэ ерэбэ. Энэ автолавкада жолоошоноор ажалай ветеран Н. И. Колмаков үнинэй хүдэлнэ. Тиихэдэ эндэ наймаалагшаар совет худалдаа наймаанай отличник, ажалай ветеран В. А. Жеравина ажаллана. Валентина Анатольевна олон жэлэй туршада Дэрээнэй совхоз-рабкоопые толгойлһон юм. Энэ эхэнэр үнэн сэхэ, оролдосотой ажалаараа хүн зонойнгоо дунда нилээд хүндэтэй болонхой.

— Валентина Анатольевна үндэр наһатай болобошье, мандаа, малшадтаа туһа хүргэхэ гэжэ ябадаг даа. Тэрэнэй автолавка даажа абахаһаа хойшо худалдаа наймаан яһала һайжараа. Валентина Анатольевна бухы захилнуудыемнай саг соонь дүүргэхые оролдодог, — гэжэ Нам Бадмаевич мэдүүлнэ.

Нам Бадмаевич нүүдэл магазинһаа электрочайник электротошыло хоёрые захижа абаһан тухайгаа хөөрэнэ.

Хонишод автолавкаһаа саахар, тоһо худалдажа абанад. Тиихэдэ автолавкада элдэбын һайн хубсаһан элбэг байха.

Баруун һорюурай Ламатхаанай нугын хонишод һайнаар ажаллана, баян дэлгэр ажаһууна.

Г. РИНЧИНО,
манай корр.

Хурамхаанай район.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

СЪЕЗДЫН ХАРААШЭГЛЭЛЭЭР

ЭЗЭН ЁЊООР ЭРХИЛХЭ

Партийн XXVII съездын болон КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй манай обществын ажабайдалай бүхы талануудые хубилган шэнэдхэхэ шиидхэбэринүүд Енгорбойн совхозой партийна организацийн бүхы ажал ябуулгын үндэнэ һуури болоо гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Партийна эхин организаци хубилган шэнэдхэлгын гол хүсэн болоно гээд хэлэгдээ һэн. Ушар тиимэнээ бидэ ооһэдынгөө харюусалга тон һайнаар ойлгожо, хүдэлмэриеэ мүнөө үеын эрилтээр ябуулха ёһотойбди.

Энэ жэлһээ совхознай ажахы эрхилэлгын шэнэ гуримда орожо эхилбэ. Ажахын гүйсэд тоосоондо, ооһэдыгөө ооһэдынгөө олоһон мүнгэн зоореэр хангаха гуримда орохо гээшэ манай эрхэ байдалда хүнгэн бэшэ хэрэг. Тиимэнээ манай совхозой партком, дирекци энэ шухала хэрэг хүтэлбэрилхэ, эрхилхэ талаар хэмжээнүүдые хараалаад, бэлтүүлжэ эхилээ. Би мүнөө энэ асуудалаар партийна организацийн бэлтүүлхэ зорилгонууд, би байһан дутагдалнууд тухай хөөрэхэ, ооһынгөө зарим тэды һанамжа, бодол хэлэхэ һанаатайб.

Мүнөө үеын шэнэ зорилгонуудые бэлтүүлхын тула ажалайнгаа дүнгүүдые нарин нягтаар шэнжэлхэ, тэрээнһээ зүб тобшолол хэхэ, ямар юумэндэ гол анхаралаа хандуулха байһанга элирүүлхэ ёһотойбди. Үнгэрһэн жэлдэ манай партком совхозойнгоо экономико хүргөөхэ, гүрэнэй түсэб заабол дүүргэхэ, ажалшадай һуудал байдал һайжаруулха, коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл дэшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шэнэ онол арганүүдые бэдэрхэ гэхэ мэтын асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулаа. Тиихэдээ коммунистнуудаа, бүхы ажалшадаа, ажахыгаа хурдан түргэнөөр хүргөөхэ, ашаг үрэ ехэтэй, олзотой болгохо хэрэгтэ элсүүлхые оролдообди. Үнгэрһэн жэлэй дүн абажа харахада, мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэбүүд дүүргэгдээ. Тэд энээгээр һайрхаха, һанаагаа амарха юумэн үгы ааб даа. Гол һалбари болохо мал ажалаа аша үрэтэй болгохын тула нэн түрүүн найдамтай тэжээлэй үндэнэ һуури байгуулха хэрэгтэй. Энэ хадаа манай эгээл «үбшэнтэй» асуудал болонхой. Бүхы түхэлэй ургамалай ургаса бага байһан зандаа. Үнгэрһэн зун түсэбөөр хараалагдаһан тэжээлээ бэлэдхэжэ шадаагүйбди. Ушар тиимэнээ энэ үбэлжэлгэ хүшэр байдалда үнгэржэ байна. Районһоо гадуур ябажа, үбһэ, һолоомо бэдэрхэ ушар гарана. Холоһоо асарагдаһан тэжээлэй үнэ сэн айхабтар ехэ. Ооһэдымнай бэлэдхэһэн үбһэнэйшье ооронь үнэ сэн түсэбһөө нилээд дээгүүр. Центнер үбһэн 6 түхэриг 50 мүнгэтэ болохо ёһотой аад, 9 түхэриг 55 мүнгэндэ хүрэнэ. Энэ хадаа үйлэдбэрилэн гаргаһан продукцийн ооронь үнэ сэндэ шиидхэхы нүлөө үзүүлнэ. Тиимэнээ продукцийн ооронь үнэ сэн доошолуулха гээшэ мүнөө эгээн шухала зорилгонуудай нэгэн болонхой.

Энэ асуудалаар юу хэхэ ёһотойбибди гэхэдэ, нэн түрүүн хүн бүхэндэ бодото байдал ойлгуулха, тэдэнние бүхы юумэндээ ёһотой ээзэн янзаар хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ, харюусалгыень дэзшэлүүлхэ хэрэгтэй. Энэ хадаа партийна организацийн шухала асуудалнуудай нэгэн гэжэ тооло-нобди. Хүнтэй хүдэлхэ, тэдэнние үндэр бүтээсэтэй ажалда элсүүлхэ гээшэ манай нангин үеэ мүн.

Газар ажалдаа эршэмтэй технологи нэбтэрүүлжэ, бүхы түхэлэй ургамалай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Мүн агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые дары хэхэ хэрэгтэй болоно. Мүнөө болотор газар дээрэ ёһотой ээзэн үгы байһаар. Бүхы тарялан болон сабшалан тракторна бригадануудта хубаагданхай. Энээнние болюулха, талмай бүхэнние тодо нэгэ хүндэ даалгажа, ээзэтэй болгохо, үбһэ абаха үедэ ехэ бороогой ородогые хараада абажа, сенаж ехээр дарадаг болохо талаар хэмжээнүүдые абажа байнабди.

Манай совхоз гол түлэб һү, мяха үйлэдбэрилдэг гээшэ. Һүүлэй хоёр жэл соо энэ үйлэдбэри дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды юумэн хэгдээ. Малшадай байра байдал һайжаруулаабди. Тэжээлэй кухни бариндаа. Мүн малай байра зоһабарилагдаһан байна. Эдэ бүгэдын ашаар һү һаалияа нэгэ бага дээшэлүүлээбди. Гэбэшье үйлэдбэрилэгдэһэн һүнэй ооронь үнэ сэн ехэ зандаа. Олон үнеэд һубайрна. Энэ хадаа зоотехническэ хүдэлдэрилгэ урда жэлнүүдтэ орходоо дээшэлһэн байна. Гэбэшье ооронь үнэ сэн баһал ехэ.

Ажахы эрхилэлгын шэнэ гуримда орожо байһан мүнөө үедэ хүнүүдтэй хүдэлжэ, тэдэнэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха гээшэ шухала болонхой. Иһангаяа экономическа эрдэм мэдэсэ хүн бүхэндэ хэрэгтэй болоод байна. Ажахын тоосоондо ороходло, хүн бүхэн юумэ тооложо һураха ёһотой бшуу. Экономическа һуралсалда директорһээ эхилээд, хүдэлмэришэн хүрэгэр, хүн бүхэн ябаха ёһотой болоно. Совхоздо экономическа һуралсал эмхидхэгдэнхэй. Гэбэшье зарим нэгэн энэ хэрэгта хайша хэрэгээр хандана.

Мүнөө ажахын тоосоогоор ажаллажа байһан 29 коллективэй ажалые шэнжэлжэ үзэхэдэ, хахадынь шахуу түсэбөөр хараалагдаһанһаа үлүү гаргаша хэһэн байна. Энэ юунһээ болоноб гэхэдэ, гаргашалагдаһан түхэриг бүхэндэ продукци багаар гаргагдана. Тиихэдэ хүнүүд мүнгээ үшөөл тооложо һураагүй байха юм. Үшөө нэгэ дутагдалынь гэхэдэ, ажахын тоосооной даабари коллективэй түйлаһан дүнгүүдээ үндэһэлжэ, тэрэнэй арга боломожо хараада абажа үгтэнэгүй. Тэрэ гол түлэб дээрэһээ үгтэнэ. Түсэб табилгада коллективүүд ооһэдөө хабааданагүй.

Дээрэ хэлэгдэһэн дутуу дунданууды богони саг соо усадхаха, үйлэдбэриеэ мүнөө сагай эрилтэнүүдтэ хүргэхэ гээшэ партийна организацийн, бүхы коммунистнуудай түрүүшын эзлжээнэй зорилго болоно гэжэ бидэ ойлгонобди. Тиимэнээл партком эмхидхэлэй, ниитэполитическэ, үзэл сурталайгаа хүдэлмэри һайжаруулха, хүн бүхэнние эршэтэ ажалда элсүүлхэ ёһотой болоно. Бүхы юумэеэ нарин нягтаар шэнжэлэн хараха, алдуунуудаа дабтахагүй шухала. Гүрэнэй предприяти тухай Хуули ажалша коллективтэ ёхэ эрхэнүүдые үгэнэ. Тиимэнээ совхозойнгоо мүнгэ зоори яажа арьбадхаха талаар бодожо үзэхөөр болоо. Хэмнабариин ажахынуудые байгуулхада яанаб? Манай сй тайга ан гүрөөлөөр, жэмсээр баян. Ан агнаха, жэмэс болон һамар суглуулха тусхай бригаданууды байгуулха арга болможо дүүрэн бии. Юрэдөөл, мүнөө бүхы юумэеэ һайнаар бодожо, тооложо, ёһотойл ээзэн ёһоор үйлэдбэриеэ эрхилхэ саг ерээ гээшэ.

Ф. МИТРОНОВ,
Захааминай районой Енгорбойн совхозой парткомой секретарь.

ХҮНДЭТЭЙ ХҮН

С. М. Кировэй нэрэмжэтэ түмэр зүйлнүүдэй заводой коллектив байгша оной эхинһээ ооһэдөө ооһэдыгөө мүнгэ зоореэр хангаха, ооһэдөө гаргашаяа тэхэрюулхэ гуримаар хүдэлжэ байна. Ажахы эрхилэлгын шэнэ эрхэ байдалда ажаллажа байһан заводой хүдэлмэришэд продукцийн шанар үндэһөөрнь нарижуулан һайжаруулха гэжэ оролдоно. Юуб гэхэдэ, эрхим шанартай продукци олоор гаргабал, тэдэнэр ехэ ашаг олзо абаха болоно бшуу. Тиимэнээ хинагшадай үүргэ бүри дээшэлүүлэгдээ.

Маргарита Ларионовна Сакеева хинелта хэдэг ахалагша мастераар хүдэлдэг юм. Голодоһотой продукци гаргалгые элирүүлжэ, мэргэжэлтэдтэй суг тэрэнние усадхаха хэмжээнүүдые абадаг. М. Л. Сакеева тус заводто 1973 онһоо ажаллана. Олон жэлэй туршада эндэ хүдэлхэдөө, үйлэдбэриин оньһые һайн мэдэхэ болонхой. Коммунист Маргарита Ларионовна коллектив соогоо ехэ хүндэтэй хүн юм.

Заводой коммунистнууд эндэ һаяхан болоһон суглаан дээрэ тэрэнние партийна организацийн секретаряар һунгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Л. Сакеева.

В. БАЛАГУНОБАЙ фото.

Колхозой Жэшээтэ Ус проектые зүбшэн хэлс

ЯМАР ХУБИЛАЛТАНУУД Б

Бүхэсоюзна колхозниг үүдэй IV съезд дээрэ баталагдан абтаха Колхозуудай Жэшээтэ Уставай шэнэ проектые зүбшэн хэлсэлгэ мүнөө хаа хаанагүй үргэнөөр ябуулагдажа байна. Республикымнай олохон колхозууд, тэрэ тоодо манай ажахы энэ жэлэй эхинһээ хойшо абаһан олзоороо ажахынгаа гаргашые харюулха, ооһэдынгөө олоһон мүнгэ зоореэр ооһэдыгөө хангаха гуримда ороод, хүдэлжэ захаланхай гээшэ. Иимэ эрхэ байдалда энэ проектын зүбшэн хэлсэгдэжэ байһаниинь онсо удха шанартай. Гүрэнэй предприяти (нэгэдэл) тухай СССР-эй Хуули колхозуудта сэхэ хабаатай бэшэшье һаа, энэ Хуулиин олохон дүримүүдынь Уставай проект дотор оруулагданхай байна. Жэшээлхэдэ, онтово хүдалдаа наймаанай ёһоор колхоз материальна нөөсэ баялиг хүдалдажа абаха эрхэтэй болобо. Мүн лэ рознично хүдалдаа наймаа хэдэг предприятинуудһаа, бүсад организацинуудһаа эндэбын материалнуудые, запчастьнуудые, зэр зэмсэгүүдые, багаһан түхеэрэлгэнүүдые, оньһон агрегадуудые, материально-техническэ талаар хангаха хэрэгсэлнүүдые сэхэ хүдалдажа абаха арга тай болоһониинь һайшаалтай.

Энэ проектын мүрнүүдые анхаралтайгаар уншахада, колхоз Уставайнгаа ёһоор мүнөө хүсэндөө орохо хуулида харша зүрюу бэшэ гээшэ һаань, ооронгоо районһоо гадуур ооронгоо ажал ябуулгые эрхилхэ эрхэдэ хүртэбэ. Колхоз ооронгоо юумые хүдалдаха, андалдаха, хүлһэлхэ, дамжуулан үгэхэ, бүсад предприяти, организацинуудта саг зуура соо түлөөһэгүйгөөр хэрэглэхыень, мүн зарим хүнүүдтэ гэр байра, элдэбын түхеэрэлгэнүүдые, хэрэгсэлнүүдые, техникэ, зэр зэмсэг, түүхэй эд болон бүсад материальна зүйлнүүдые үгэхэ, ооронгоо балансһаа хэрэглэгдэхээ болиһон, хуушарһан юумэеэ гаргашалха аргатай болобо.

Колхозуудай үйлэдбэриин ажал ябуулгые түсэблэлгэ тад ондоо болгогдохонь. Экономическа болон социальна хүргэлтын табан жэлэй, мүн жэлэй түсэбүүдые ажахынууд ооһэдөө зохёожо, тэрэнээ колхозниг үүдай нийтын сүглаан дээрэ баталан абадаг болохоор хараалагдана. Энэнь ехэл һайшаалтай. Юуб гэхэдэ, урда жэлнүүдтэ манда түсэбүүд хоёдо дээрэһээ үгтэдэг байһан, мүнөө байһааршье гээшэ ааб даа. Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй хамтын суглаан дээрэ колхоздо байгша оной һүнэй түсэбэй баталагдан абтахынь урда тээТориин мори үсхэбэрилдэг совхозой һу үйлэдбэрилхэ даабариһаа болигодоходонь, тэдэнэрэй түсэбыень районой ажахынуудта хубаарилагдажа үгтэхэ тухай райгүйсэдкомой шиидхэбэриие. РАПО-гой ахамад зоотехник, нүхэр Дармаевай үншахадань, хээзэ энэмнай гуримшуулагдаха юм гэһэн хөөрэлдөөн гараа һэн. Тиихэдээ энэ шэнэ Уставай хүсэндөө ороходонь, колхознай ооһэдөө гүрэндэ хүдөө ажахын продукци худалдаха договорһоо, экономическа холын хараатай нормативһаа, подрядна, хүдэлмэриин лимидһээ, материальна нөөсые зубөөр хубаарилһанһаа үндэһэлэн, түсэб табиха болоно.

Ажалай түлбэри дээрэ ба-

КПСС-эй обкомой бэшэг

САГ СОО ТОЛИЛОГ

Гаэгдэлдэ ороһон һу һаалиин фермэнүүдэй коллективүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха талаар республикын колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилгэшэдэй, партийна организацинуудай, хүдөө ажахын, совет болон партийна органуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудалые КПСС-эй обкомой бюро һайхан хаража үзөөд, «Гээгдэлдэ ороһон һу һаалиин фермэнүүдэй коллективүүдтэ КПСС-эй обкомой хандаһан бэшэг» баталан абаба.

Энэ бэшэг тон һайшаалтай. Юуб гэхэдэ, урдань гансал үрдаа хараха зомнай турүушүүл байгаа һэмнай даа. Гээгдэжэ ябагшадта бүхы нийтын зүргааануудай анхарал хүртэдэггүй, тэдэнэй байдал хүсэд шалгагдадаггүй, гээгдэнги байдаһай шалтагаанууд элирүүлэгдэжэ, тэдэнние үсадхаха талаар хүдэлмэри ябуулагдадаггүй байһаниинь мэдээжэ. Харин мүнөө урданайхидаал адли ойлгуулламжын хүдэлмэри миин лэ булта зондо зорюулжа үнгэрөөд лэ, бултаниие нэгэн доро урааладаа лэ ябаха сагнай үнгэрөө гээшэ.

Харин энэ бэшэг уншаад байхада, хүнэй ухаанда ямаршьеб даа нэгэ өөрсэ бодэнууд түрэнэ. Энэ бэшэг соо иимэ үгэнүүд бий: «Һу һаали дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ямаршье тиимэ ондоо нюуса үгы гэжэ түрүү фермэнүүдэй дүй дүршэл дээрэһээ абажа харахаар. Гансал энэ фермын коллективэй, мүн хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалдаа үнэн сэхээр хандаһанһаа, хүдэлмэридөө шэнэ түрүү технологи, үйлэдбэридөө эршэмтэй онол арганүүдые хэрэглэнэнһээ, үйлэдбэриин болон ажаһуудалай талые һайнаар шиидхэһэнһээ эхи үндэһэтэй гэхэдэ алдуугүй». Энэ яһала зүб тобшололнууд. Тэд адха тэжээлһээ аяга һүн гэжэ үнинэй мэдээжэ ааб даа. Тэд үнеэдээ тэжээлээр хангалгамнай ямар бэ? Али үнеэдтээ эрхим шанартай үбһэ тэжээл үгөөд байхадамнай, һаалишад ажалдаа хайша хэрэг хандажа, бүхы юумэ доройтуулна гээшэ гү?

Малай үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ тон бага анхарал хандуулдаг байһандаа бидэ эзмэтэйбди. Ямаршье фермэ, отара дээрэ ерэхэдэ, хүдэлмэрилэгшэдэй эрилтэ юун бэ гэхэдэ, ооронгоо эдеэ хоолһоо урид малайнгаал тэжээл тухай үгэ гараха. Бултанай мэдэхээр 1986 ондо республика дотоһнай һая наашадаешье хэрэгдаагүй ехэ үбһэ нөгоон, таһха тарян ургаа бэлэй. Тэд тэрэ ургасамнай ямараар хүрэгдэжэ ашаглагдаа һэм. Хайша хэрэг, хахадыень суглуулһан байхабди. Нёдондо Хурамхаанай районой газетын редактор Т. Н. Данчиновтай эгээл март һара соо Хүнтэйн харгыгаар Аргата ошожо ябахадаа, харгын хоёр талаар суглуулагдаагүй һолоомоной бүхапаараа тэбхылдэн жэрыхыень харахадаа, сэдьхэлээ хүдэлгэн: «Энэ юун гээшэб даа! Мүнөө үбэлдөө садхалан ондо ороо байһан хадаа ерэхэ үбэл тухай бодомжолхо ухаан хүрэнэгүй гээшэ гү? Эдэшни энэ һолоомоёо хабартаа газараа хахалхаһаа урид галдажа үгы хэзэ, ерэхэ үбэл баһал һолоомо бэдэрэзд, Новосибирск, Алтай

Колхозуудай тоосоото-һунгалтын суглаануд

ШАНАРТА—ШАНГА ЭРИЛТЭ ТАБИГДАНА

Мүнөө үедэ совет эрхэтэн бүхэн шэнэ сагай эрилтээр хүдэлжэ, хурдадхалга ба хубилган шэнэдхэлгые бэелүүлэлсэхэ гэжэ ороолдоно.

Жэшээлхэдэ, эдэ үдэрнүүдтэ район соо үнгэргэгдэжэ байгаа колхозуудай хамтын тоосоото болон тоосоото-һунгалтын суглаануд дээрэ колхозниг уд хубилган шэнэдхэлгын, хурдадхалгын замда хэр ороо байнабибди, ямар шэнэ юумэн бииб, үшөө юу хэхэбибди гэжэ хөөрэлдэнэд. Суглаануд дээрэ хэлэгдэһэн элидхэлнүүд соо, мүн үгэ хэлэгшэд шэнэ ёһо гуримые, түрүү арганүүдые үдэр бүриингөө ажалда бодото дээрэнь нөбтэрүүлхэ, бүхы юумэндээ ёһотой харюусалгатайгаар хандаха, ооһэдын мүнгөөр ооһэдыгөө хангадаг болохо тухай һанамжа, дурадхалнуудаа эли тодоор найруулна.

Һаяхан Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд хамтынгаа тоосоото суглаан дээрэ үнгэрһэн 1987 ондо ажабайдалдаа, ажалдаа туйлаһан дүнгүүдые бүхы талаһаань шэнжэлжэ, үшөө бии байгаа дутуу дунданууда тодорхойлон элирүүлээ. Мүн хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэдэ, хүсэд худалдагада хэрэглэгдээгүй арга болможо, нөөсэнүүдэй бии байһан тухай арбан хоёрдохи табан жэлэй гурбадахи жэл болохо 1988 ондо бэелүүлхэ түсэб, зорилгонууд тухайгаа хөөрэлдэбэ.

Колхозодо ажалладаг 600 гэшүүдэй 150 этигэмжэтэдэй 140-ниинь тоосоото суглаандаа ерээ. Правленийн түрүүлэгшэ Л. Г. Данзанов тоосоото элидхэл соогоо нэн түрүүн ниитычгээ үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай байдалтай эли тодоор суглараагшадые танилсуулаа. Тус колхоз таряан болон мал ажалай продукцинуудые үйлэдбэрилһэн, худалдаһанай ашаар олзо доход оруулдаг юм. Тиимэ һэн хойноо ажахынхид таряан болон мал ажалай хүргэлтэдэ, мүнөөнэй экономикын асуудалда гол анхаралаа хандуулдаг байна. Нёдондоной үрэ дүнгүүдые гурбан жэлэй саада тээхитэй зэргэсүүлэн үзэхэдэ, үнгэрһэн жэлдэ бага бэшэ амжалта туйлагдаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Һү, мяха, нооһо, хартаабха, ороо́но гүрэндэ худалдаха түсэбүүд дүүргэгдээ. Жэшээлхэдэ, колхоз гүрэндэ 3150 центнер мяха худалдаха һаа, тэрэнээ 3477 центнертэ, һү—13800 центнерэй орондо 16 496 центнертэ, нооһо—91 центнерэй орондо 92 центнертэ хүргөө. Мүн хартаабха таригдага гэр бүлын подряд нэбтэрүүлэгдэжэ, гектар бүхэнһөө 132 центнер ургаса хуряагдаа. Харин таряа ургуулга тиимэшэ һайн үрэ дүн үгөөгүй. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 18 центнер ороо́он хуряагдаа. Дээрэ хэлэгдэһэн тоо баримтануудые харахада, энэнь яһала һайн дунгүүд гэхээр. Тиигэбшье колхоз үшөө эрхим үрэ дүнгүүдые түйлаха аргатай байгаа гэжэ суглаан дээрэ хэлэгдээ. Баясамаар эдэ тоонуудые нүгөө талаһаань шэнжэлэн харахада, нэгэ иимэ бодол түрэнэ. Үйлэдбэрилэгдэһэн, худалдагдаһан продуктнуудай центнер бүхэнэй ооронь үнэ сэн тон дээгүүр байшоо. Тусхайлбал, 1 центнер һүнэй ооронь үнэ сэн 45 түхэриг̈тэ, мяханай центнер бүхэнэй ооронь сэн 268 түхэриг̈тэ болоо. Энэнь юун дээрэһээ иимэ ехэ болооб гэхэдэ, һаалишад, мал адуулагшад, зооветмэргэжэлтэд мяха, һү үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушаахадаа, нилээд ехэ эльшэ үгсэ, хэмһээ үлүү тэжээл, бүсад юумэ гаргашалдаг байна. Нарай тугалнуудые, хурьгадые, унагадые зүбөөр хооллуулжа, тэдэнние нарин заабариин ёһоор харууһалаад, тус бүриинь шэгнүүр сүүдхэдэ дунда зэргээр 700—800 граммаар, һайса ороолдоо һаа — 1000 граммаар нэмэбэлынь, хэды ехэ мяхан нэмэжэ абтаха һэм. Харин колхозой тугалшад тугал бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 400—500 граммаар дээшэлүүлнэ. Эбэртэ бодо мал шахан таргалуулга, түлжүүлгэ аяар 25—30 һарын туршада ургэлжэлүүлэгдэнэ. Эндэһээ мяханай ооронь үнэ сэн ехэ болоно ха юм.

Байгша жэлдэ эндэхи һаалишад колхозоороо үнеэн бүриһөө 2300 килограммһаа дээшэ һү абаа. Намарзаанайхид— 2656 килограмм, тоорынхид— 2624, Зүүн Мүрэнэй комплекс —2343 килограмм һу һаагаа. Урдань тус колхозэй һаалишадай нэгэниньшье гурбан мянгатанай хилэ дабааг̈ай һаань, үнгэрһэн жэлдэ һаалишад Х. Д. Тангаева, Р. Г. Шойбонов, А. С. Ангамаев, С. Г. Халудорова, Х. Ш. Танхаева гэгшэд гурбан мянгатанай клубай гэшүүд болоо. Колхоз 770 үнеэдые баридаг. Мүнөө тэдэнэй 608-ниинь һаагдахадаа, 250 үнеэдынь 8 килограммһаа дээшэ, 300-ниинь 4 килограммһаа дээшэ, 180-ниинь 1 килограммһаа 4 килограмм хуряатэр һу үгэнэ.

Энэ тоо, баримтануд үнеэдэйнь үүлтэрэй үшөөл муу байһаниие гэрэлэнэ. Һу үйлэдбэрилгэ тушаа үшөө нэгэ иимэ шүүмжэлхы бодол түрэнэ. Колхозой тушааһан һүнэй шанар һанаһанда хуряэгүй. Тушааһан һүнэйнь миил 76 процентнь 1-дэхи сортоор абтаа. Харин тэдэнэр һүнэйнгөө 90 процентыень 1-дэхи сортоор тушааха түсэбтэй һэн. Мүн 40 центнер һүниинь бусаагдаа. Тиимэнээ колхоз 12,5 мянган түхэриг олзо абажа шадаагүй. Эндэ һу хадагалха хэрэг тон муугаар эмхидхэгдэнхэй. Жэшээнь, Намарзаанай фермын һу абадаг байра тон бага, үйлэдэг̈ эндэ һу нэрюусүүлхэ арга боломжошье үгы. Мүн эндэ калорифер, оньһожоруулагдамал уһалуури гэхэ мэтэ тодхогдохо ёһотой.

Мал ажал тухай хэлэхэдээ, тэжээлэй шанар түшаа тогтонгүй гаража болохогүй. Үнгэрһэн зун ехэ хура бороотой байжа, үбһэниинь гутаа, утааташоо. Бухыдөө 21 мянган центнер үбһэн бэлэдхэгдэбшье, охэнхинь муу шанартай байшоо. Силосээ гансал обёосой ургасаар дарадаг байна. Сенажынь тиимэ. Будүүн тэжээл соонь каротин, протеин дутамаг дээрэһээнь нарай тугалнууд гарзална. Тэжээл бэлэдхэхдээ шанартань, продукци үйлэдбэрилхэдөө баһал шанартань гол анхаралаа хандуулха болоно.

Нёдондо колхозой хонишод муу бэшээр хүдэлжэ гараа. Хонишод Е. Ж. Ангамаев, Ж. Ц-Ж. Ябжанов гэгшэд 100 хонин бүриһөө 100 хурьга абаа һэн. Мүн байгша ондо эндэхи хонишод муу бэшээр хүдэлнэ. Колхозоороо зуун эхэ хонин бүриһөө 94 хурьгадые абаад түлжүүлжэ байнхай. Түл абалгань үшөө дүүрээдүй.

Энэ жэлһээ хойшо колхоздо үйлэдбэриньь цеховэ гуримаар эмхидхэгдэжэ эхилбэ. Адууһа малай, тэжээл бэлэдхэлгын, барилгын, ургаса ургуулгын цехүүд бии болгогдоо.

Колхозой таряашад газараа ёһоор элдүүрилжэ шаданагүй гэжэ сэхэ хэлсэгдээ. Урдань 1500 центнер үбһэнэй абтадаг байһан газарһаа мүнөө ороидоол 500—600 центнер үбһэ хуряагдана. Энэ хадаа агротехническэ болон лугомелиоративна хүдэлмэриин ороидоо ябуулагдаагүй байһаниие гэрэлэнэ. Нуга сабшалан, таряалан ашаглаха хэрэгтые һайжаруулхын тула хиналта хэрэгтэй. Тэд колхозой правленин, парткомой, профкомой, арадай хинагшад энээндэ анхаралаа хандуулнагүй.

Мүн колхозой МТМ-гэй, автопаркын ажал баһал шүүмжэлэгдээ. Ниитын транспортые үмсын ажалда хэрэглэхэ ушар үсөөн бэшэ. Түлишэ-тоһодолгын хэрэгсэл гаргашалха тоо бүридхэлынь һайн абаха шухала гэжэ заагдаа. Автопаркын болон МТМ-гэй ажалһаа гол шухала продукци үйлэдбэрилгэ дулдыдана гэжэ тэндэхид үшөө хүсэд ойлгоногүй.

Ажахын дүүрэн тоосоондо ороод байхадаа, бүхы һанбаринуудые һайжаруулха талаар олон дурадхалнуудые хүнүүд оруулаа.

КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. Чимитов суглаанда хабаадалсажа, үгэ хэлэхэдээ, колхоздо социально-соёлой барилгануудые олоор бодхоохо ёһотой гэжэ дурадхаба. РАПО-гой начальнигай орлогшо В. Б. Бальбеев һу гүрэндэ хүдалдалгаар байгша табан жэлэй гурбан жэлэй түсэбые район байгша жэлэй июль һарада дүүргэхэнь гэжэ тэмдэглээ.

Ж. ЮБУХАЕВ,
манай корр.

ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ХАБААДАНА

Манай локомотив-вагон заһабарилгын заводой түрүү коллективүүд Бүхэсоюзна XIX партконференцийн нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн үүсхэл халуукаар дэмжэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, габшагай һайнаар ажаллажа байна.

Жэшээлхэдэ, вагоной модон зүйлнүүдые хэдэг цехэй коммунист А. И. Андреевэй бригадын гэшүүд арга боломжоёо хаража, зүбшэжэ үзөөд, энэ жэлэй түрүүшын хахад жэлэй түсэб Бүхэсоюзна XIX партконференцийн нээгдэхэ үдэр болотор дүүргэхэ уялга абаа юм. Ямар аргаар энэ уялгаяа дүүргэхэ байнаб гэхэдэ, ажалай бүтээсэ 0,1 процентээр дээшэлүүлхэ, бүхы түхеэрэлгэнүүдээ зогсоонгүй, хүдэлгэхэ гэжэ шидэнхэй. Тиихэдээ хэлсээнэй ёһоор продукци эльгээхэ түсэбөө заатагүй дүүргэхэ эрилтэ табина. Мүн элдэб материал алмаха, бүтээһэн продукциингаа шанар һайжаруулха байна. Иигэжэ тус бригадынхид июниин 28 болотор 10.960 түхэригэй товарна продукци гаргаха уялгатай.

Булад хайлуулдаг участогай З. В. Хабаевай бригада хахад жэлэйнгээ түсэб баһал июниин 28 болотор дүүргэхээр хараалаа. Июнь һарын дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 150 тонно булад хайлуулхабди гэжэ үгээ үгэбэ. Мүнөө тэдэнэр үдэр бүриингөө даабари үлүүлнэ.

Эдэ бригаданууда үүсхэл һарткомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, бүсад коллективүүдэй дунда дэлгэрүүлхэ шиидхэбэри абтаһан байгаа. Мүнөө эдэнэй үүсхэлые олон бригада, участогуд дэмжээд, баһал дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, муу бэшээр ажаллажа байна. Жэшээлхэдэ, вагон-хабсаралгын, локомотив-хабсаралгын, модельнэ цехүүдэй коллективүүд хахад жэлэй даабари болзорһоонь үрид дүүргэхэ зорилготойгоор ажаллана. Бүсад цехүүдэй, участогуудай коллективүүд энэ мүрысөөндэ улам эдэбхитэйгээр ороолсожо байна.

Т. СОБИНКОВА.

ЗАМБУУЛИНЬАА МӨДЭЭСЭНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Замбуулинай «Мир» комплекс дээрэ Владимир Титов Муса Манаров хоёр амарха ёһотой. Сүлөөтэй сагтаа космонавтнууд хүгжэм шагнадаг, миндаһан дээрэ буулгагдаһан зүйлнүүдые харадаг. Хэдэн арбаад боти номуудтай библиотекэ жолоодогдодог комплекс дээрэ бии юм. Тэндэнь классигуудай зохёолнуудшье, космонавтикын талаар манай ороной эрдэмтэдэй хүдэлмэринүүдшье бии.

Телеметрическэ мэдээсэтэй мэдээнүүдэй ба замбуулинһаа элидхэһэнэй ёһоор, замбуулинай эрдэм шэнжэлэлгын «Мир» комплексын ниидэлгэ гэмгүй һайнаар үнгэрнэ. Космонавтнуудай бэенүүд һайн.

Суббото, воскресениин үдэрнүүдтэ Владимир Титов Муса Манаров хоёр амарха ёһотой. Сүлөөтэй сагтаа космонавтнууд хүгжэм шагнадаг, миндаһан дээрэ буулгагдаһан зүйлнүүдые харадаг. Хэдэн арбаад боти номуудтай библиотекэ жолоодогдодог комплекс дээрэ бии юм. Тэндэнь классигуудай зохёолнуудшье, космонавтикын талаар манай ороной эрдэмтэдэй хүдэлмэринүүдшье бии.

Телеметрическэ мэдээсэтэй мэдээнүүдэй ба замбуулинһаа элидхэһэнэй ёһоор, замбуулинай эрдэм шэнжэлэлгын «Мир» комплексын ниидэлгэ гэмгүй һайнаар үнгэрнэ. Космонавтнуудай бэенүүд һайн.

СОВЕТ-БОЛГАР ХАМТЫН НИИДЭЛГЭДЭ БЭЛЭДХЭЛ ХЭГДЭНЭ

Урид хэлсэгдэһэнэй ёһоор, Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ Космонавтнуудые бэлдэдэг түбтэ совет-болгар хамтын ниидэлгэдэ бэлэдхэл мүнөө хэгдэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нэгэдэхи экипаж — экипажай командир Анатолий Соловьев (дундань), космонавт-шэнжэлэгшэ, НРБ-гэй эрхэтэн Александр Александров (зүүн гарһаа), бортинженер летчик-космонавт, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Виктор Савиных.

ТАСС-ай фотохроника.

театр

«ҮГЛӨӨДЭРЫНЬ ДАЙН ЭХИЛЭЭ»

...ай хараха, тэ... бодолые, ...ехэ зүжэгүүд ...нужүүлхы ехэ ...долонхой. Гүрэ... ...атическа театр... «Үглөөдэрынь ...ай зүжэг та... ...льевай адли ...ин удхвар най... ...ар соо 1940 ...ласта һурожа ...ун тухай хэлэг... ...найн эсэгые — ...структор Лев... Люберецкийе ...ь, мүрдэлгын ...ь. Энэ ябадалые ...уу гэжэ тоо... ...лаа гар хүрөө. ...ынэгэн Георг... ...ртист С. Ки... ...ь бүхы үйлэ ...дана. Дайнай ...г. Ланцысай ...Юхневич наа... ...ай залуу үөтэн ...гүнэгэы хөө... ...үгөө хэгдэнэ. ...ай һурагшадай ...ийн дүрэ зу... ...ндэ харуулаг... ...рэ мүнхэлэгдэ... ...гад сценэ дээ... Түрүүлэн Лан... ...н, хараһшадта ...өдөргоо эхил...

Энэзн дээрэһээ элдэб үеын залуушуулай хоорондо нягта холбоон байгуулагдаһан шэнги мэдэрэгдэнэ. Тэрэ сагай залуушуулай хэжэ байһан хэрэг, һанаан бодолнуудынь мүнөө үөтэнэй сэдьхэл зүрхые хүлгөөнэ. Сценэ хералгын эзл хөөрой хоорондохи «үе сагай хана» үгы хэгдэнэ.

Зүжэгые найруулан табиһан режиссер Ю. Александров повестиин гол удхые тобойсо гаргажа шадаа. Тиимэнээ хараг-шадта зүжэгэй һайшаагдаһанинь гайхалгүй. Дайнай урда тээхи залуу үөтэнэй һанаан бодолые, хэжэ ябаһан хэрэгыень мүнөө энэ хубилган шэнэдхэлгын саггай холбожо шадаһан ушар хадаа режиссёрой аһан өхэ амжалта болоно гээшэ. Манай социалис обществодо хүүли буса иимэ ябадалнууд дахяад дабтагдаха ёһогүй гэжэ зүжэгэй геройнууд макда — мүнөө сагай зондо һануулна бшуу.

Зүжэг доторой орёо асуудалнуудые режиссёр өөрэ маягтайгаар, шадамараар бэлүүлээ. Тэрэнэй һайн талань гэхэдэ, 9-дэхи «б» классай хүбүүд, басагадые нэгэн һаналтай хүсэтэ коллектив байһаар харуулаа. Боложо байгаа юрэ бусын үйлэ хэрэгүүдтэ тэдэ булта тодорхой зүб сэгнэлтэ үгэнэ.

Зүжэг соо гүйсэдхэгдэнэн дуунууд, режиссёрой һаналаар өнөө удхыёнь элирүүлхэдэ туһална. Юрын хатар, нааданмүн лэ зүжэгэй гол удхые гаргалгада нүлөөлнэ. Дуу, хатарта дуратай, инаг дураяа мэдэлсэжэ ябаһан таанад шэнги хүбүүд, басагад һэн гэжэ эдэ бүхы арганнуудай хүсөөр мүнөө үөтэндэ режиссёр ойлгуулхые оролдоно, ойлгуулжа шадаа ха гэжэ һанагдана. Суг һурадаг басаганайнь зсэгэ хардуулжа, эрхэ сүлөөгөө хаһагдаад, басаган үхөө гэжэ дээрэ хэлэгдээ һэн. Эдэ бэрхэшэлнүүдые дабахадаа, хүбүүд, басагад үнөөхил сэбэр сагаан сэдьхэлтэй, зоригоор билтарма зүрхэтэй, үнэн хэрэгэй түлөө эрэлхэгээр тэмсэдэг залуушуул зандаа үлэнэ.

Вика басагые хүдөөлэлгын, тэрэнэй бэшэгүүдые Искра Поляковагай үкшалгын үйлэ зүжэг соо тобойлгогдонхой. Энэ үйлын дотор удха гүнзэгы... Искрын рольдо артистнууд Л. Гордеева, А. Белоус гэгшэд үнэншэмөөр наадажа шадаа. Искра Полякова — классайнгаа эдэбхитэн, тэрэнэй һэшхэл. Ажабайдалай, багшалалгын баян дүй дүршэлтэй Валентина Андроновнада (артистка К. Никулина) орходоо, арбан зургаатай басаган хүн талаараа сэбэр сэхэ, политическэ болбосоролтой байһанаа бултанай урда, түүхын урда гэршэлнэ.

Өөрынхөө табидаггүй үсөөн үгэтэй Вика Люберецкая (артистка Н. Рагулина) шанга сэдьхэлэрээ бидэндэ һайшаагдана. Тохёолдоһон бэрхэшээлэй үөдэ басаган сэбэрхэн сэдьхэлээ хэндэшье бузарлуулнагүй, тиигэхэ болобол, үхөө һаа дээрэ гэжэ шиидэнэ.

Класс соогоо эгэзл муугаар һурадаг Саша Ставескинэй ролиие артист А. Скубко гүйсэдхэнэ. Энэ хадаа мэхэтэйхэн, гэбэшье һубэлгэн хүбүүн. Нүхэдэйнгөө, багшынгаа — алинайшье талые баринГүй, саашаа юун бологшо ааб гэһэншүү хүлеэгээд байна. Урихан зантай, һайхан шарайтай Зина басагые артистка И. Бабченко наадана.

Эндэ, минии һанахада, нэгэ ажаглалта хэхэ шухала байна. Зүжэгтэ наадаһан залуу артистнууд геройнгоо үгэнүүдые зарим ушарта дутуугаар, нүгөөдэ ушарта юундэшьеб яаржа, үгэнүүдээ «зэлгинаи». Режиссёр энээниие анхарха байгаа гэжэ һанагдана. Гадна зарим артистнууд сценэ дээрэ юунэй боложо байһые сэдьхэлээрээ ойлгоногүй ха, тиимэһээ үйлэ хэрэгүүдые хажуу үзэһээ — мүнөө сагһаа ооһэдөө хаража байһан мэтээр тэдэ үзэгдэнэ.

Аха үеын түлөөлэгшэд соо-һоо Искра Поляковагай эхэ — хуушанай коммунист, граждан дайнда хабаадаһан эхэнэр партийн, революцийн нангин хэрэгтэ арагүй үнэн сэхэ. Любе-рецкийн тушаагдахада, досоонь һэжэг гайхал түрэбэшье, тэрэ дороо унтаршана. Ленинскэ партийн хүтэлбэрилэгшэд ямаршье алдуу гаргаха ёһогүй гэжэ тэрэ хүн бата этигэнэги. Тиимэнээ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Искрын эхын баатаршалга гаргаһаниинь гайхалгүй. Энэ орёо рольнуудай нэгэндэ Н. Туманова бэрхээр наадаһан байна. Мүн энэ үеын зоной нэгэн бэлхэо эрэйхэг зоримгой, ямаршье бэрхэшээлнүүдые гаталха шадалтай, үнэн сэхэ хэрэгэй түлөө тэмсэлшэ Люберецкийн рольдо И. Яковлев этигэмээр наадажа шадаа.

Һургуулийн директорэй — граждан дайнда Нэгэдэхи морин сэрэгэй армийн эскадроной командир ябаһан хүнэй рольдо хоёр артист — Е. Путивец, Е. Тихомиров, гэгшэд наадахадаа, ёһотой совет хүнэй образ байгуулба. Багшанартай, һурагшадтай үгөөэ ганцата ойлголсодог Николай Григорьевич юрын лэ хүн, захирадтануудай хүсөөр бэшэ, дулаахан үгөөрөө зондо хандажа, һанаһан, бодоһон юумээ ойлгуулжа шадана. Тиимэһээ булта тэрэниие хүндэлнэ. Вика басагые хүдөөлүүлгэн дээрэ тэрэ үгэ хэлэхэдээ, ажаһуужа байһан үе сагайнгаа хуули буса үйлэ хэрэгүүдтэ шүүмжэлхы сэгнэлтэ үгэхээ зүрхэлнэ. Энээнһээ боложо, Валентина Андроновна мэтэ багшанартай таарахаа болижо, һургуулиһаа ябаха баатай болоно. Директортээ һурагшад өхэтэ голхорон хахасана.

9-дэхи «б» классай хүтэлбэрилэгшэ Валентина Андроновна «дээдэ ноёдойнгоо» заабаринуудые саг соонь дүүргээд лэ ябахадаа, обществодо туһатэй хүдэлмэри ябуулнаб гэжэ баталар үнэншэнхэй. Хүнэй оюун ухаанай ажабайдал тэрэниие жаахашье һонирхуулнагүй. Дээрэһээ үгтэһэн дүримүүдые, заабаринуудые гүйсэд сахяад лэ ябаха хэрэгтэй, өөрынгөө ухаагаар юумэ шиидхэхэ дэмы гэжэ. энэ хүн тооложо.

Уран зураача Ю. Цветницкий зүжэгые гоёон шэмэглэһэн байна.

Б. Васильевай зохёолоор зүжэг табиха гээшэ өхэ хүшэр хүдэлмэри юм. Энээн дээрэһээ зүжэгтэ дүтүү дундануud үзэгдэнэ. Гэбэшье, театрай коллектив зохёолой гол удхые тобойсо харуулжа шадаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

В. МУРУЕВА,
театр шэнжэлэгшэ.

Л. П. Торсогоева (зураг дээрэ) «Бурятгражданпроект» институдай техник-конструкторраар ажалайнгаа намтарые эхилһэн юм. Тэрэ мүнөө конструкторнуудай бүлэгые хүтэлбэрилнэ. Тэрэ «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, Хүндэлэлэй олон тоото грамотануудаар шагнагдаһан байха.

Л. П. Торсогоевагай хүтэлбэрилдэг конструкторнуудай бүлэг социально-соёлой барилгануудай проект зохёодог. Тиигэжэ Заречный посёлогто баригдаха 864 һурагшадай һургуулийн проект дээрэ мүнөө хүдэлжэ байнхай.

В. БАЛАГУНОВАЙ фото.

Ашаг үрэтэ ажалай, энхэ байдалай түлөө

...ний байдалай түлөө тэмсэдэг бүлгэмүүдэй ...ороонцинүүд эдэ үдэрнүүдтэ республика ...ньгэ байнхай. Ивалгын районой архидалга... ...ай түлөө тэмсэдэг бүлгэмэй нимэ конферен... ...ь. Тус бүлгэмэй районно соведэй түрүүлэгшэ, ...удаа ажахын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай ...ператарь О. Ж. Гармаев тоосоото элидхэл хэ...

...ЛЕКТИВҮҮДТЭЭ ҮШЭГЛЭХЭ

...ай байдалай түлөө ...ай районой ...ө соо архи... ...талаар за... ...мэри ябуул... ...тоосоото элид...

...ри, худалдалга ...ороогдоно. ...1986 ондо 53 ...ө хэмжээнэй ...гдэйн байвал, ...ний декалитр ...ө. Тиихэдэ за... ...лагаргүй кафо, ...ргүй фабри... ...лагаргүйшүүлэй ...нэй, «Байгал» ...ө, худоо ажа... ...ь, буряадай хү... ...рдэм-шэнжэлэл... Архидалгагүй ...ө тэмсэдэг бүл... ...ууд һайнаар ...ө «Элүүр ...ө түб бии ...ө юм. Зу... ...ө мүнөө эл... ...ө худэлхэеэ

...ө гэмтэ ...ушөөнүүд жэ... ...26 процентээр ...ашө, талэрүүл... ...ө хэрэ... ...ө абаашгададаг ...ө хороногүй. ...1986 ондо тэлэ... ...ө 438 хүн оро... ...1987 ондо 600 ...ө байна. Райо... ...ө-техническэ ...ө Ивалгын ПМК... ...61—64 хүн тэ... ...ө абоашгадаа ...ө-ньдые коллек... ...ө-шэнжэлэн ...ө хэлсэһэн ...ө харюу усоо... ...ө гэжэ райо... ...ө хэрэгүүдэй, та... ...ө орлогшо ...ө тэлэ.

...ө, тэрэ архи... ...ө милицийн

...ө-ньдые ...ө-ньдые ...ө-ньдые

Нютаг нютагай hонин

ПОЭДТЭЙ УУЛЗАА

Онохойн дунда hургуулиин аха классай hурагшад поэт Солбон Ангабаевтай уулзаба. Тэрэ эдир наhан тухайгаа, тэрэ үедэ бэшэhэн шүлэгүүд тухайгаа хөөрөө. Солбон Ангабаев түрэл арадайнгаа ажабайдалhаа hабагша татан, шүлэгүүдые найруулхадаа, нютагтаа инаг дурлалтайгаар хандаха тухай, мүнөө тэрэнние hанаата болгожо байhан асуудалнууд тухай бэшэнэ. Hүүлээрнь Солбон Дондупович ород болон буряад хэлэнүүд дээрэ өөрынгөө шүлэгүүдые уншаа. Энэ уулзалга бүхы hурагшад, багшанарта hайшаагдаа.

Р. СТЕПАНОВА,
хүдөө бэшэгшэ.

Загарай.

ҮХИБҮҮДЭЙ НОМОЙ ДОЛООН ХОНОГ

Республикын үхибүүдэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэд хүүгэдтэ зорюулhан номуудай долоон хоног үнгэргэхэеэ бэлдэжэ эхилбэ. Республикын профсоюзуудай совет, комсомолой обком, номдо дуратайшуулай бүлгэм, городой Пионернүүдэй ордон ба республикын үхибүүдэй библиотекэ энэ хэрэг эрхилээ. Долоон хоногой туршада барилгашадай клубта, залуу үетэнэй библиотекэдэ, ород драмын театрта республикын уран зохёолшод ба поэдүүд үхибүүдтэй уулзажа, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, артистнар зүжэгүүдые харуулха, шүлэг, рассказуудые уншахаар хараалагдана.

Хүүгэдтэ зорюулhан номуудай долоон хоногой нээлгын баяр ёнолол мартын 24-дэ, үдэрэй 12 часта ород драмын театр соо болохоор хүлеэгдэнэ.

А. ТРИФОНОВА,
үхибүүдэй республиканска библиотекын ахалагша библиотекарь.

25 ЖЭЛЭЙНЬ ОЙ ГҮЙСЭХЭНЬ

Локомотив-вагон заhабарилгын заводой ветерануудай хоор байгуулагдаhаар хорин табан жэлэйнгээ ойе байгша ондо тэмдэглэхэнь. Олон жэлдэ заводто худэлжэ, наhанайнгаа амаралтада гараhан хоёр зуун хүн республикын соёлой габьяата худэлмэрилэгшэ В. И. Хижняковай хүтэлбэри доро түс хоорые байгуулhан нэмтартай. Үнгэрhэн энэ үе соо хоор бэхижэн ургаа, нэрэтэй солотой боложо, худоо нютагуудаар, профилакторинуудта, пионернүүдэй лагерьнуудта олон концертнүүдые харуулhан байха юм. РСФСР-эй арадай уран бэлигэй Бүхэсоюзна хоёрдохи фестивалиин лауреадай нэрэ зэргэтэй боложо, ветерануудай хоор Агууехэ Октябриин социалис революциин далан жэлэй ойдо зорюулагдаhан концертдэ хабаадаа. Үндэр наhатай М. А. Кузнецова, М. Ф. Бугрова, В. П. Емельянович, М. В. Безбородова, А. Г. Петрова, Б. М. Сепсель, А. Ф. Адрова, буряад дуунуудые гүйсэдхэдэг М. Я. Иванов ба бусад арбаад жэлдэ ноорой бүридэлдэ дуулана.

Хорин табан жэлэйнгээ ойн hайндэртэ түс хооройхид ехэ концерт табихаяа бэлдэжэ эхилэнхэй.

В. ШЛЯХОВА,
ЛВРЗ-гэй ветерануудай советэй профбюрогой түрүүлэгшэ.

ЗАХААМИНЬАА МЭДЭЭСЭНЭ

hАЙХАН ЗАНШАЛ

Залуу гэр бүлын баяр ёнололые Закаменск хотын ЗАГС эмхитэйгээр, hайханаар үнгэргэдэг болонхой. Гоёор шэмэглэhэн зал соо хүгжэм зэдэлнэ, 14-дэхи СПТУ-гай басагад дуу дуулана. Мүнөөдэр Вера Николай Юдинтэн гэр бүлэ болобо. Городой Соёлой ордоной методист Л. П. Сизова шогтой, хүхюун нааданнуудые дурадхажа, хүхюун зугаа, эрээдэ наадан удаан саг соо үргэлжэлөө.

Иимэ баяр ёнололнууд гэртэхиндэнь, түрэлхидтэнь үни удаан, залуу айлай бүхы наhан соонь hанагдаха бшуу.

И. ШОЙДОРОВА,
хотын Соёлой ордоной директор.

МАЛШАДЫЕ ХАНГАБА

Малшадые соёлой талаар хангаха хэрэгтэ студентнэр, искусствын хүүгэдэй hургуулиин шабинарай эдэбхитэйгээр хабаададаг болоhониинь hайшаалтай. Түүн Сибириин гүрэнэй соёлой институдай студентнэр, Закаменскын хүүгэдэй искусствын hургуулиинхид Шара-Азарга, Ёнгорбой нютагуудаар ябажа, уран бэлигэй дэлгэбэ.

Студент А. Белолюбский хомус дээрэ яхад арадай хүгжэм гүйсэдхөө. Л. Талызина ба Е. Юренкова цыган хатар гүйсэдхэжэ, олоной халуун альга ташалгаар удэшүүлээ. Закаменск городой хүүгэдэй искусствын hургуулиин багшанар «Подмосковье — родная земля», «У дома на горке» гэжэ дуунуудые эрхимээр дуулаба. Баяан дээрэ наадагшад, дуушад, хатаршад бэе бэеэ hэлгэн, ехэ hайхан концерт харуулаа.

А. АБИДУЕВ.

ХОЛО, ОЙРО СУУРХАНА

Улаан-Удын 12-дохи СПТУ-гай актова зал соо түс училищиин «Сибирские узоры» гэhэн хатар, дуунай ансамблиин гэшүүд концерт наада харуулжа, үетэн нүхэдөө баясуулба. Түс ансамбль байгуулагдаhаар 21 жэл болобо. Үнгэрhэн энэ үе соо ерээдүйн худэлмэришэд ансамблиин коллективтэ ябажа, дуу, хатарай hургуули шудалжа гараhан байха юм. Хонгёо дуу, хүгжэмтэ, үнгэн солбоноор хатардаг түс ансамблиин табиhан концерт наадан гансашье манай республикада мэдээжэ бэшэ, мүн хилын саадахи оронуудай ажалшадта хүндэтэйгөөр үгтагдан абтадаг юм.

Ансамблиин коллектив хэдэн жэлэй туршала Польшо, Чехословаки, Болгари, Венгри, Дундада далайн оронуудта, Япон болон бусад оронуудта хүрэжэ, дуу, хүгжэмөө зэдэлүүлээ hэн.

Мүнөө түс ансамблиин артистнууд хаанашье ябахадаа, арадай гэhэн нэрэ зэргэдээ хүгэмөөр, hайн программатай концерт наада харуулдаг болонхой. Ансамблиин бүридэлдэ абтаhан хотын техническэ түс училищиин hурагшад эдэбхитэйгээр бэлиг шадабарияа арад зоной дунда харуулжа ябадагаараа онсо шалгарна.

Т. ФЕДОРОВА.

Арадай ёhо заншалнууд

САГААН hАРЫН НААДАН

hаяхан Хэжэнгын районой Худанай-Үртөө тосхоной клуб соо хулгөөтэй, хүн зон олон: «Сагаа hараар, шэнэ жэлээр!» — гэжэ бэе бэеэ амаршалнад.

Хэтын хэтэдэ буряад арад зоной жэлдээ нэгэ тэмдэгдэдэг — Сагаан эдеэнэй hайндэр хүрэжэ ерэшоо гэжэ мэдэхээр байба.

Ажалай болон дайнай ветеран Дамбаев Цырен Дондокович Сагаалган тухай тодо тобшо үгэ хэлэбэ.

Доодо-Худанай библиотекые даагша М. Ц. Балданова «Буряад арадай аман зохёол» гэhэн номой выставкэ суглараашадта дурадхаа, таабари, оньhон үгэ хэлсээние ударидна.

Сагаан эдеэнэй ехэ выставка үнгэрэгдөө. Худанай-Үртөөгэй хэдэн бүлэнүүд Сагаалганда бэлдэhэн эдеэгээ асаржа, амтыень үзүүлээ. Жэшээнь. Дашидоржиев Намсарайтан, Жапов Юндэндоржотон хүшөөhэ, Цыбикжапов Эрдэнитэн тибhэ, мойhо зөөхэйтэй холижо хэhэн үрмэ, Дамбаев Цырентэн аарса, Цыбиков Гончигон тараг, Жигжитов Базартан эөзгэй зөөхэйтэйгөөр зоной амта үзэлгэндэ табижа, нилээд хужаруулаа.

Сагаан hарын наадан болобо. hээр шаалганай үедэ хубүүд хүсэеэ туршаа. «Табаршаа», «Мори урилдаан», «Шүүрэг» гэhэн гурбан зүйлөөр шагай наадан болобо.

Дуу андалдаанай үедэ залуушуул болон наhатайшуул дуу дуулажа мүрысөө. Бэhэлиг нюулга ехэ hонёор үнгэрөө. Бэhэлигэй дуунуудые ажалай ветеран Мария Абидуевна Рабданова гоёор гүйсэдхэбэ.

Бохор хатаралгаар энэ үдэшэмнай дүүрээ. Ажалай ветеран, түрүүшын эхэнэр тракторист Должод Жамсарановна Цыдыпова ёохорой дуунуудые бусадhаа олоор мэдэхэ байба.

М. ЦЫБЖИТОВА,
хүдөө бэшэгшэ.

БЭРХЭ ХАТАРШАД БОЛОХОЛ

Бэлиг ехэтэй хатаршадые, шадамар бэрхэ мэргэжэлтэдые Улаан-Удын хореографическа училищи жэлhээ жэлдэ үрэ түгэсөөр бэлдэдэг юм. hаяхан болоhон Баргажанай ба Советскэ районуудай hайн дуранай артистнуудай нэгэдэмэл концертдэ энэ училищиин эдир хатаршад буряад арадай «Тэбэг» гэжэ хатар гүйсэдхэжэ, харагшадта ехэтэ hайшаагдаа hэн. Тэдэнние hурган хүмүүжүүлдэг РСФСР-эй арадай артист П. Абашеев иигэжэ хөөрэбэ: «Училищидамнай жарааг эдир хүбүүд, басагад hурадаг юм. Тэрэ концертдэ хабаадаhан бүлэг хүбүүд манда хоёрдохи жэлээ hуража байнхай... Хүбүүдэй олонхидынь Хэжэнгын, Хориин районуудай нютагуудhаа ерэhэн байна. Республикынгаа худөө нютагуудаар ябажа, бэлигтэй эдиршүүлые бэдэрдэг гэгшэбди. Мүнөө энэ март hарада шэнэ hурагшадые уриха худэлмэреэ эхилхэбди.

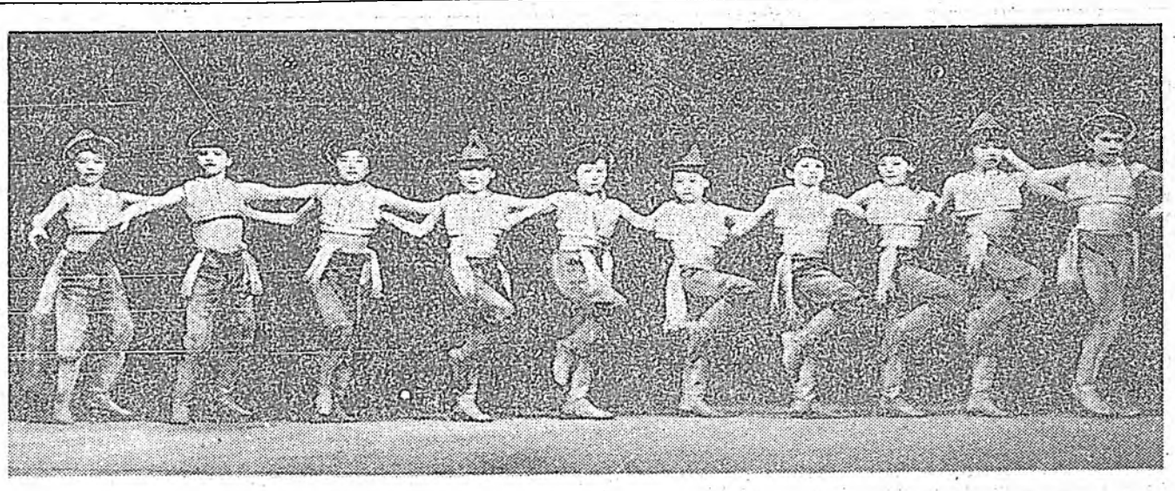

Хатарха дуратай эдир хүбүүд, басагадые уринабди. Буряад арадай хатарhаа гадна элдэб арадуудай хатарнуудта, классическа хатарта тэдэ hураха юм.

Манай hурагшад гансал hураад байдаггүй, мүн концертнүүдые харуулдаг гэгшэ. hаяхан Ивалгын районой ажалшадта, hурагшадта айлшалаа hэмди. hурагшадай амараптын үедэ Ленинэй орденто оперо болон баледэй театрай сценэ дээрэ бидэ хэдэн концертнүүдтэ хабаадаха ёhотойбди».

Хэдыхэн сагай үнгэрхэлөөр, эдэ хүбүүд, басагадай эрхим хатаршад боложо, олон тоото харагшадаа баясуулхань дамжаггүйл. Хэн мэдэбэ, тэдэнэй олонхидынь училищияа дүүргээд, саашаа hуража, өөhэдынгөө багша шэнги суута артистнууд болохо аалам.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Тэбэг» гэжэ хатар гүйсэдхэгдэнэ.

Д. ДАМБАЕВ.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Спорт

ЭРХИМ ГУРБАНАЙ ТООДО ОРОХЫН ТҮЛӨӨ

Эрэшүүлэй дунда шатараар РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө XXXXI мүрысөөнэй хахад финалай нааданууд Улаан-Удэдэ, ЛВРЗ-гай парткабинет соо нээгдэбэ. Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй 16 бэлигтэй бэрхэ шатаршад энэ ехэ мүрысөөндэ хабаадана. Эдэнэй найманиинь СССР-эй спортын мастернууд, бэшэниинь мастерта кандидадууд юм.

Буряадай АССР-эй чемпион, хүүгэдэй спортын 8-дахи hургуулиин тренер, спортын мастерта кандидат Игорь Брылев манай республикын нэрэ хүндые хамгаална.

Иимэ мүрысөөнүүд эгээл мүнөө Горький, Ростов-на-Дону болон Свердловско областиин Реж хотонуудта боложо байна. Үшөө тиихэдэ хахад финалай эрхэтэйгээр Москва, Ленинград хотонуудай түрүү hуури эзэлхын түлөө нааданууд үнгэргэдэхэ юм гэжэ тэмдэглэтэй.

Түрүүшын нааданhаа бүхы хюлгэнүүд дээрэ hонирхолтой, шанга тэмсэл эхилбэ. Нэгэдэхи турта Новосибирск хотын шатаршад онсо шалгараа. Эгээл олон хүн, тусхайлбал, дүрбэн спортсмен түс хотын нэрэ хүндые хамгаална.

Спортын мастернууд М. Макаров, В. Рубан гэгшэд О. Ефимов (Красноярск) А. Семенюк (Хабаровск) хоёртой уулзахадаа, hүбэлгэн бэрхэрэ наадажа, илалта түйлаба. Спортын мастер А. Фоминых Омскын мастер Л. Беловтой наадахадаа, оройдоол 15-дахи ябадалдаа тэнцэhэн байха юм. Үглөөдэрыньшье тэрэ «бэеэ зобоонгүй», мүн лэ эды ябадал хээд, жэ, 50-дахи ябадалдаа тэнцэhэн байгаа.

Новосибирск хотын Железнодорожно районой арадай гэгээрэлэй таhагай хүүгэдэй спортын 11-дэхи hургуулиин hуралсалай таныс даагша, спортын мастер Вадим Рубан тухай тогтожо хэлэлтэй. 24-тэй комсомол хүбүүн эндэ наадажа байhан бүхы шатаршад соohоо эгээл ехэ рейтингтэй юм—2421. Тэрэ бушуу түргөөр, hүбэлгэн бэрхээр наадана. Тээсгэн Благовещенск хотодо үнгэргэдэhэн Алас-Дурна зүгэй зонын чемпион, спортын мастер Сергей Николаевтай (Якутск) хараар наадахадаа, индиин хамгаалалта хэрэглээ hэн. Тиин партиин тэн үедэ нүгөөдычгөө халта удаархада, эршэмтэйгээр добтолжо, нэгэ тэргын орондо хоёр моритой үлэhэн байгаа. Уданшьегүй С. Николаев шүүгдhэнээ мэдэржэ, нүхэрөө илалтаарнь түрүүлэн амаршалба.

Удаахан саг партияа шэнжэлhэнэйнь hүүлээр Вадим Рубантай уулзахадамнай, иигэжэ хөөрэнэ:

— Манай Новосибирск хото эртэ урдын шатар нааданай баян уг заншалтай юм. Улаасхоорондын гроссмейстернүүд Г. Тимошенко, А. Вайсер, арба hайса гаран мастернууд манайда бии. Би өөрөө мүнөө хүдэлжэ байhан 11-дэхи ДЮСШ-да hураhан хүм. 1981 ондо спортын мастерай нэрэ эзэргэтэйгээр түгэсхөө бэлэйб. Совет худалдаа наймаанай институт дүүргээд, завучаар, тренерээр хүдэлнэб. Манай хүүгэдэй спортын hургуулида 800 hан Баргажан тосхоной шатаршад, дурбэдэхи уулзалгада 2:3 тоотойгоор илаба. Хилганын команда шитханайхидые илажа гараа.

hүүлшын уулзалгада түрүү hуури буляалдажа ябаhан хоёр командануудай шатаршадай наадан олоной анхарап татаа. Эндэ хахад очкогоор урда ябаhан Баргажанай-Адагай командынхидта тэнцэхэ зорилго табигдаhан байгаа. Зүгөөр нааданай эхиндэ тэдэнэр хүшэр байдалда ороо. Юуб гэхэдэ, уулзалгын эхиндэ муугаар наадаhан поселогой басагад Т. Васюткина М. Боякова хоёр Баргажанай дунда hургуулиин hурагшад Ю. Иванова Н. Тапхаева хоёрто шүүгдэжэ, эрэшүүлэйнгээ зорилго бүри хүшэр болгоо ха юм. Гэбэшье А. Очировай Вербицкиие «будэрүүлhэнэй» hүүлээр, В. Сабашниковай үлүү хүбүүтэйгээр Г. Гармаевые илаха болоод байхада, аби командынь илажа гарахань үшөөшье ойлгохоор бэшэ байба.

Харин нааданай түгэсхэл Баргажанай-Адагай командын гэшүүдтэ урмаа хухархаар дүн асараа. Шалтагаанинь гэхэдэ, В. Сабашников шүүхэ партияа шүүжэ шадаагүй. Харин А. Ушаков Николаевта тэмэгээ алдажа, илагдаха баатай болоо.

Иигэжэ Баргажан тосхоной команда районой чемпион болобо. Өөhэд өөhэдын хюлгэнүүд дээрэ Ф. Николаев ба Г. Гармаев (Баргажан), А. Очиров (Баргажанай-Адаг), Ю. Иванова (Баргажан), Г. Лусалова (Улан) гэгшэд түрүү hуринуудые эзэлээ.

Н. ГАЛДАНОВ,
мүрысөөнэй судья.

Кемеровэhээ ерэhэн спортын мастер В. Моисеевтэй тэнцээ. Мастерта кандидат И. Цесарский нүхэдhөө гэгэдэхэгүйе хүсэжэ, урдаа ехэ зорилго табинхай. Түрүүлэн Красноярск хотын В. Семеновые ядамергүйгөөр шүүгээд, хойто үдэрынь М. Макаровтай уулзаба. Нимцовичой хамгаалалтада Цесарский түрүүшээр яhала hайн байдалтай болоhон аад, цейтнодто ороходоо, эдэбхиеэ алдажа, хүбүүгээр дутуу үлэбэшье, бэрхээр хамгаалалта хэшахуу хүбүүд, басагад hуража, эртэ урдын энэ нааданай нюусануудтай танилсана. 16 тренер тэдэнэртэ шатарай теори зааданг юм. Нёдондо жэл Курск хотодо РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадахадаа, амжалта түйлаа hэм. Московско областиин уласхоорондын мастер А. Харитоново гартажа, хоёрдохи hуури эзэлээ бэлэйб. Уласхоорондын гроссмейстер А. Панченко (Челябинск) гурбадахидүрбэдэхи hууринуудые хушаа.

БАРИЛДААНАЙ ХИБЭС ДЭЭРЭ

Эдэ үдэрнүүдтэ эдиршүүлэй дунда барилдаагаар олохон мүрысөөнүүд үнгэргэгдэhэн байгаа. Тэдэ мүрысөөнүүдтэ хабаадаhан эдир спортсменүүд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлhэн, арга дүрэеэ мүлиhэн байха юм. Имагтал ерээдүйн ехэ илалта, амжалтануудай үндэhэ hуури энэ наhанда табигдаваг гэгшэ. Элдэб мүрысөөнүүдтэ бэлдэлгэ, хабаадалга эдир хүбүүдые hайнаар хүмүүжүүлдэг, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэдэнь туhалдаг.

БРАТСК. Братскын комсомолой шанда хүртэхын түлөө эдиршүүлэй дунда классическа барилдаагаар заншалта мүрысөөн жэл бүхэндэ үнгэргэгдэдэг юм. 12 командын 180 барилдаашад эндэ сугларhан байгаа. 1956 ондо аяар холын Австралиин Мельбурн хотодо олимпийскэ чемпион болоhон спортын габьяата мастер Константин Вырупаев мүрысөөнэй ахамад судьягаар томилогдобо.

Эдир барилдаашад бар хүсэтэй, гоё hайхан арга дүрэтэй байhанаа харуулаа. 7-дохи ДЮСШ-гай hурагшад манай республикын нэрэ хүндые хамгаалба. Мяха-hүнэй техникумэй hурагша Вячеслав Марычев зургаан үүлэлгада илалта түйлаба. Тэрэ дээгүүрээ абажа хаяхадаа, илангаяа бэрхэ юм. Тиигэжэ тэрэ 52 килограммай шэгнүүртэ эрхимлэбэ. 13-дахи СПТУ-гай hурагша Егор Ильин хоёрдохи hуури эзэлээ. 8-дахи hургуулиин hурагшад Евгений Минеев, Александр Павлов гэгшэд бронзо медальнуудаар шагнагдаба.

УЛААН-УДЭ. Эдиршүүлэй дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар hонирхолтой мүрысөөн Спортын байшан соо болобо. Профсоюзуудай спортын бүлгэмэй олимпийскэ халааная хүүгэдэй спортын hургуулиин түрүү hуури эзэлхын түлөө нээмэл мүрысөөндэ 12—13 наhанай 180 барилдаашад хабаадаа.

Бага шэгнүүрэй барилдаашад гоё hайхан арга дүрэтэй байhанаа харуулаа. Эндэ Ивалгын хүүгэдэй спортын hургуулиин барилдаашад онсо шалгарба. Энэ hургуулиhаа Баатар Ринчинов, Баатар Юндунов, Владимир Цыремпилов, 2-дохи интернат hургуулиин hурагшад Андрей Бобков, Баяр Тулунов, Мухар-Шэбэрhэн Сергей Жарьков, ЛВРЗ-гэй спортклубhаа Бадма Ширеторов гэгшэд чемпионууд болоо.

УСТЬ-ОРДА. Классическа барилдаагаар СССР-эй зургаа дахин чемпион, Европын чемпионадта бронзо медальяар шагнагдаhан спортын габьяата мастер, педагогикын эрдэмэй кандидат Клим Олзоевой шанда хүртэхын түлөө буляалдалгын барилдаагаар заншалта мүрысөөн Усть-Ордын автономито округой Оhо тосхондо болобо. Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй хэдэн хотонуудай 120 эдир барилдаашад хабаадаба.

Улаан-Удын 44-дэхи hургуулиин hурагша Эрдэм Дондоков гартаа шандааhа шангатай, хүлдөө гохо дэгээтэй байhанаа харуулжа, чемпион болобо. 17-дохи hургуулиин hурагша Виктор Алексеев хоёрдохи hуури эзэлээ. Хэлхеэ холбооной электротехникумэй hурагша Дмитрий Андреев бронзо медальяар шагнагдаhан байха юм. Тренер Аркадий Амагаев тэдэнэй эмжалтада ехэ габьяатай.

БАРНАУЛ. Классическа барилдаагаар эдиршүүлэй дунда бүхэсоюзна мүрысөөн Алтайн хизаарай ниислэл хотодо болобо. Хүүгэдэй спортын 7-дохи hургуулиин hурагшад — нэгэдэхи разрядтайшуул Баатар Санжиев, Игорь Павлов, Николай Ершов, Олег Черных, спортын мастерта кандидат Владимир Сараев гэгшэд Буряад ороной спортын нэрэ хүндые хамгаалаа.

В. СЫДЕЕВ.

hҮҮЛШЫН УУЛЗАЛГА ЭЛИРҮҮЛБӘ

Командаараа районой түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Баргажан тосхондо болобо. Баргажан ба Баргажанай-Адаг тосхонуудай, Хилганын ба Уланай колхозуудай, Шитханай совхозой командануд (командын бүридэлдэ 3 эрэшүүл ба 2 эхэнэр ороно) хабаадаа. Эгээн түрүүн Баргажан—Шитхан ба Улан—Баргажанай-Адаг гэhэн командануудай уулзалга болоо hэн. hүүлшынхидэй наадан илангаяа үсэд шангаар үнгэрөө. Уулзалгын дүүрэхэ үеэр 4 хюлгэ дээрэ поселогойхид бүлюу байдалтай болоод ябаба. Харин эсэстээ тэдэнэр гурбан очко абаа. Юундэб гэхэдэ, врач А. Очиров алдуу гаргажа, Г. Ободоевто шүүгдэшоо. Табадахи хюлгэ дээрэ наадаhан В. Сабашников Д. Галсанов хоёр тэнцээ. Шитханайхид районой түбэй шатаршадай урдаhаа hайн хамгаалга хэжэ бираагүй. Бүхы уулзалгануудта шүүhэн тосхоной шатаршад урагшаа гаража, мүрысөөнэй жолоо баряа юм.

Хоёрдохи уулзалгада Баргажанай-Адагай команда мүн лэ иимэ тоотойгоор шитханайхидые илаад, Хилганын командатай уулзаhан баргажанайхидай наадахые hонирхэн хаража байба. Харин тэдэнь 4:1 гэhэн тоотойгоор илажа гараа.

Гурбадахи уулзалгада Байгалай эрьеhээ ерэгшэд Хилганын командые 3:2 тоотойгоор шүүгээ. Энэ үдэр шитханайхидые бэлэхэнээр илаhан уланайхид байдалаа бага зэргэ hайн болгобо.

Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаhан Баргажан тосхоной команда районой чемпион болобо. Өөhэд өөhэдын хюлгэнүүд дээрэ Ф. Николаев ба Г. Гармаев (Баргажан), А. Очиров (Баргажанай-Адаг), Ю. Иванова (Баргажан), Г. Лусалова (Улан) гэгшэд түрүү hууринуудые эзэлээ.

Н. ГАЛДАНОВ,
мүрысөөнэй судья.

ЖЭЛЭЙ ЭХИНДЭ ТОДОРУУЛДАГ

★ Хүнгэн атлетикын бүхы зүйлнүүдээр үнгэрhэн жэлэй мүрысөөнэй дүнгүүдээр дэлхэйн эрхим бэрхэ 25 атледэй списогые Уласхоорондын hайн дуранай хүнгэн атлетикын федераци (ИААФ) заншалай ёhоор жэл бүхэнэй эхиндэ толилуулдаг юм.

Буряадай АССР-эй Госкомспортын инструктор, уласхоорондын классай спортын мастер Надежда Мироманова хүнгэн атлетикын долоон зүйлөөр мүрысөөндэ 6310 очко абажа, дэлхэй дээрэ 13-дахи hуури эзэлhэн байгаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

★ «Түрүүшүүлhээ жэшээ абаха» — түрүү бэшэг.

★ «М. С. Горбачев Белград ерэбэ» — ТАСС-ай мэдээсэл.

★ Орон доторой, республикын hонин.

★ Колхозуудай тоосоотоhунгалтын суглаануудай дүнгүүд. «Колхозно демократические хүгжөөн» — И. Зангеевэй статья.

★ АПК: хурдадхалгын нөөсэнүүд. «Ургаса. Гаргашануд. Шанар» — А. Филипповэй, Л. Мальцевагай статья.

★ КПСС-эй Бүхэсоюзна XIX конференциие уггуулан. «Партийна конференцинүүд: партиин ажабайдалда тэрэнэй үүргэ»—А. Мусаевай статья (АПН).

★ Районно газетэнүүдэй хуудаhануудаар.

★ Архидалгагүй байдалай түлөө. «Хэн эдэбхитэд болохоб?» — конференцинээ тэмдэглэл.

★ Хилын саанаhаа.

★ Спорт. «Туhаламжа тухай мартахагүй» — А. Базархандаевай корреспонденци.

★ hонин хүнтэй уулзалга. «Машинкын таршаганаан соогуур» — хөөрэлдөөн.

Сэксир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.30—«120 минута». 9.35—«Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона. XX век начинается»—уран hайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи серии. 12.05 — Чехословакиин артистнуудай хабаадалгатай хүгжэмтэ дамжуулга. 12.35—«Поэзи». Марк Лисянский. 13.00 — «Ты промчи меня, зима» — концерт. 13.30—Шэнэ hонин (13.40 хүрэтэр). 16.30 — Шэнэ hонин. 16.40 — Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 16.50 — Баримтата фильмүүд. 17.30—«Амар сайн, хүгжэм». **Улаан-Удэ.** 18.15 — Байгал. **Москва.** 18.45 — Түрэл дайдымнай аялга дуунууд. 19.00 —Куйбышевска областиин эдэбхи үүсхэлтэй залуушуулай бүлэгүүд тухай. 19.45—«Мүнөөдэр — туби дэлхэй дээрэ». 20.05 — «Объективные обстоятельства» —фильм-зүжэг. 22.00—Время. 22.35 — Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 22.45—«Кино ба харагша». 00.15 — «Мүнөөдэр — туби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. hуралсhалай программа. 9.15—«Сохранить для потомков» — баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Физикэ. 8-дахи класс. 10.05, 12.05—Немец хэлэн. 11.05—СПТУ-гай hурагшадта. Астрономи. 11.35, 12.35 — Физикэ. 6-дахи класс. 13.05 — «Малиновое вино» — уран hайханай фильм. 14.35—П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын конкурсын лауреадууд 15.05—Шэнэ hонин. 15.15—«Совесть»—уран hайханай фильм. 3-дахи серии. **Улаан-Удэ.** 17.55—«Бригадна ажахын тоосоое нэбтэрүүлгын дүй дүршэл» — киноочерк. **Москва.** 18.15—«Эрдэм ухаан: теории, туршалга; бодото байдал». **Улаан-Удэ.** 18.45—Соносхолнууд. 18.55 — «Буряадаар хэлэжэ hураябди». 19.10 — П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин буряад арадай инструментнүүдэй ансамблиин концерт. 19.40 — «Иван Макарович» — үхибүүдтэ уран hайханай фильм. **Москва.** 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15—«Британитай уулзалга». «Таллин — Белфаст» гэhэн теле-хүүрэг. 22.00—Время. 22.35—Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 22.45 — «Гадаадын фильмын экран». «Поезд на Кралево» (Югославиа). 00.05—Футбол. Кубогуудта хуртэгшэдэй кубок. «Динамо» (Минск)—«Мехелен» (Бельги).

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД:
индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор —2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора —2-68-08, зам. редактора —2-62-62, ответственный секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76; отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды —2-56-23, промышленности и строительства — —2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта —2-69-58, культуры и школ —2-60-21, 2-57-63, информации —2-34-05, переводов —2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская —2-33-61, выпускающие —2-35-95, собственные корреспонденты: п. Баргузин — 91-1-44, п. Кырен — 91-7-18, Северобайкальск —35-73, п. Хоринск—55-6-99.

Республиканская типография Бурятского государственного комитета Бурятии по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 45. Н-02379. Заказ № 63. Индекс